

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K
Zglasi: enostoj, na min vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolova ulica 1/A. Telefon 306.
Uprava:
1. trg 8. Telefon 44.
okopisi se ne vračajo.
Šanjam je priložiti znamko
za odgovor.

Burna volitev zagrebskega župana.

BURNE DEBATE. — MESTNI ZASTOPNIKI SE PREREKAJO Z GALERIJO. — PRETEPI NA GALERIJ. — BIVŠI NAČELNIK HEINZL ZOPET IZVOLJEN.

Zagreb, 14. jan. Današnja seja mestnega zastopa je bila zelo dobro posečena. Predsedoval je vrhovni načelnik Petrič. Odsotni so bili Stjepan Radić, dr. Košutić in dr. Surmin, medtem ko je zastopnik Kaurič prišel na sejo. Pred prehodom na dnevni red je zahteval zastopnik dr. Prebeg, naj se ugotovi, kateri zastopniki so bili povabljeni k seji, da se ve, kdo ima pravo glasovanja. Vrhovni načelnik Petrič je kratko odgovoril, da je verifikacija mandatov Stjepana Radića in Kauriča ostala in suspensio, odpoved mandatu dr. Košutića in dr. Surmina pa je bila odobrena, vsled česar ti zastopniki niso bili povabljeni na sejo. O tem odgovoru se je razvila burna debata ter je bivši načelnik zagrebske občine dr. Skrlj protestiral proti kršitvi mestne avtonomije, ki jo je vlada izvršila z vmešavanjem v verifikacijo mandatov. Prešlo se je nato na overovljenje zapisnika zadnje seje. Razvila se je zopet debata o verifikaciji mandatov Stjepana Radića in Kauriča. Zatem se je objavil akt, s katerim se postavlja in suspensio verifikacije mandatov Radića in Kauriča in ki izjavlja, da se more odpovedi mandatov dr. Košutića in dr. Surmina upoštevati v občinskem zastopu. V debati je prišlo do prepira med posameznimi zastopniki. Zatem se je izvršila zapisnega dovoljenj mestnih zastopnikov. Plača mestnega načelnika se je povišala na 240.000 kron letno. Pri volitvi mestnega načelnika je bil izvoljen bivši načelnik Heinzl s 34 glasovi od 43 glasov. Nato je bil nov mestni načelnik zapričen. Ko je bila prisega končana, so se začeli vzkliki: »Živel kralj Aleksander!«, nakar je došlo do velikih hrupa in prepira med mestnimi zastopniki in galeriji. Čene in druge strani so pričeli padati strastni vzkliki. Dijak Perislav Angjelinović je klical: »Živel jugoslovanski kralj Aleksander!« Proti nekemu zastopniku bloka je zaklical: »Molči, ti si prisegal kralju Francu Jožefu!« Angjelinović se je

pri tem postavil na stran dijaka Pastrovića, na katerega je navalilo nekaj oseb na galeriji, ker je istotako klical na glas »Živela Jugoslavija! Živel jugoslovanski kralj!« Pastrović je odgovoril napadalcem: »Zakaj me napadate, ko sem se vse svojo mlado življenje boril z italijanskimi fašisti?« Dr. Politeo kliče proti galeriji: »Sram vas bodi, Hrvati tepejo Pastrovića, ki so ga topli v Zadru in vrgli v ječo! Pojdite v Zader in tepite tamkaj Italijane in ne tukaj Hrvatov!« Nato so nekateri na galeriji navalili na Angjelinovića ter ga z udarci iztirali ven. Angjelinovića je obranil policijski stražnik. Pri pretepu je Pastrović dobil pod česom udarec s palico. Končno se je občinstvo vedarje pomirilo. Po naravnost uglasujočem hrupu je prišlo do relativnega mira ter je novoizvoljeni načelnik Heinzl dobil priliko, da je prečital svoj nastopni govor. Naglašal je hrvatstvo Zagreba in potrebo, da se s složnim delom brez ozira na stranke koristi mestu Zagrebu. Istotako je naglašal slovo delavstva, meščanstva in seljaštva ter je rekel med ostalim, da more delavstvo pričakovati koristi samo od te slege in ne od delavske internacionale. Na koncu je rekel: »V smeri in zmislu našega vodilnega programa mislim, da jenaša dolžnost pritiči s svojim delom v tej prvi občini naše mlade domovine Hrvatske. Moja skrb bo, posvetiti vse svoje sile, da skupno z vami dovedemo naš dragi hrvatski Zagreb do čim večjega napredka, prosvete in blagostanja ter mi le našo domovino Hrvatsko v svobodo. Živel Zagreb, živela Hrvatska!« Končno se je overil zapisnik seje z nekaterimi popravki. Mestni zastopniki, pištasi hrvatskega bloka so nato odšli za načelnikom Heinzlom v mestno cerkev Sv. Marka. Med petjem je deputacija hrvatskih žen čestitala načelniku Heinzlu. Ves čas se je galerija odpravljala govore blokadnih zastopnikov ter jim prirejala velike ovacije zlasti pa načelniku Heinzlu.

Konferenca v Cannesu.

Cannes, 13. jan. Pri skupni seji vrhovnega sveta in reparacijske komisije, ki se je pričela ob 12. in h kateri je bila povabljena tudi nemška delegacija, je izjavil Lloyd George, da je sprejel z zadovoljstvom večrjnja izvajanja Rathenau-a, da je nemška vlada pripravljena sodelovati pri obnovi srednje in vzhodne Evrope. Obžaluje, da so nastale za nemško delegacijo neprilike pri poizkušanjih, ki so se morala radi uklenjenja konference prekiniti. Tudi ostali delegati se nahajajo v enakem položaju, ker se je moralo reparacijsko vprašanje odgoditi. Nato je predsednik reparacijske komisije prečital naslednji sklep: Reparacijska komisija je sklenila dovoliti nemški vladi začasen rok odgoditve plačila obrokov, ki zapadejo dne 15. januarja in 15. februarja l. 1922 in sicer s pridržkom pod nastopnimi pogoji: 1. Med začasnim rokom odgoditve ima nemška vlada plačati vsakih deset dni 31 milijonov zlatih mark v priznanih devizah. Plačevanje se prične 18. januarja l. 1922.

2. Nemška vlada predloži tekom 14 dni reparacijski komisiji primeren reformni in jamstveni načrt glede nadaljnjega obdržanja in krojenja nemškega papirnatega denarja, kakor tudi popolni program plačil v gotovini in dobavi v blagu za l. 1922. 3. Začasni rok odgoditve se konča, ko bo reparacijska komisija ali pa alifirane države sprejela odločitev glede pod točko 2 navedenega načrta in programa.

Pariz, 13. jan. Lloyd George, ki je popoldne odpotoval iz Cannes, bo imel jutri razgovor z novim ministrskim predsednikom Poincarejem.

Rim, 14. jan. Italijansko časopisje povdarja resnost položaja, ki je nastala vsled Brindovega odstopa in pravi, da bi vsled tega čisto ne pričakovano lahko nastale mednarodne posledice in da je postal uspeh konference v Cannesu zelo dvomljiv. Listi ugotavljajo, da vodi Francija še vedno politiko vojaškega prevladovanja, ki je proti svetovnemu miru. Imenovanje Poincareja pomnožuje vznemirjačo momente.

Jugoslovansko-albanski spor pred zvezo narodov.

London, 14. jan. »Westminster Gazette« javlja, da je svet zveze narodov razpravjal na svojem sestanku 12. jan. med drugim tudi o jugoslovansko-albanskem sporu. Tajnik zveze narodov je prečital brzojavko komisije zveze narodov v Albaniji, po kateri je komisija doznala od albanskih oblasti, da se za mejo zbirajo jugoslovanske čete v namenu ponovno zavzeti evakuirano ozemlje. Komisija je istotako doznala iz drugega vira, da so jugoslovanske čete v jakosti 80.000 mož pripravljene, vendar pa ni bila komisija v stanju, prepričati se o resničnosti te vesti, ker

ni bilo mogoče priti na ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Delegat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je poudarjal nemožnost osredotočenja tolikga števila čet ob albanski meji. Albanski delegat je zahteval, naj se debata odgodi do šestih zvečer, da bi mogel dobiti zvezo z albansko vlado. Svet zveze narodov je odločil, da se razprava odgodi in potem dokonča. Dopisnik lista doznava, da bo svet zveze narodov zahteval pojasnil od kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev glede koncentracije čet,

cije in ne v korist strank. Poincare je izrazil mnenje, da vlada ne bo sestavljena pred nedeljo.

LEGAR V PETROGRADU.

Moskva, 14. jan. Petrogradski zdravniki so na shodu sprejeli sklep, da je treba proglasiti, da je Petrograd ogrožen po legarju. Beguncem se mora potovanje v Petrograd vselakor prepovedati.

SHOD STANOVANJSKIH NAJEMNIKOV V LJUBLJANI.

»Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo«, društvo, ki si je stavilo za nalogo, da pospeši rešitev stanovanjskega vprašanja in da zastopa interese onih, ki so brez stanovanj, podnajemnikov in najemnikov, je sklicalo snoci v dvorano Mestnega doma shod, da pove svojim članom, na čem da so. — Pred vsem je ogrožen zakon iz l. 1918, edini, ki je še do sedaj vsaj kolikor toliko ščitil najemnike in eo ipso podnajemnike. — Najhujši nasprotniki najemnikom so seveda hišni posestniki, ujedinjeni v svojem močnem društvu, ki mogočno vpliva na merodajne faktorje, ki lahko pospešijo ali ovirajo rešitev vprašanja najemnikov.

Shod, ki je bil številno obiskan od zastopnikov najrazličnejših slojev, je sprejel po kratkih in jedrnatih nagovorih raznih govornikov sledečo resolucijo:

1. Ugotavlja se, da naše zakonodajstvo ni sledilo potrebam časa in ni upoštevalo naših predlogov glede odprave stanovanjske bede. Radi tega se le-ta ni omilila, marveč povečala tako, da propada narod gospodarsko, duševno, moralno in zdravstveno, ter postaja vedno nezadovoljnejši. Vsled stanovanjske bede trpi naša produktivnost, davčna moč in ugled v tu- in inozemstvu. 2. Smatramo, da je zadovoljiva rešitev stanovanjskega vprašanja eminentno važna. — Ta se mora rešiti s pomočjo občine in države. Država, občine in vsa večja podjetja morajo zidati stanovanjske hiše. 3. Protestiramo proti neprestanim povišanjem najemnine. 4. Zahtevamo odmero hišnega davka po vrednosti stanovanja. 5. Protestiramo proti sedanjemu davčnemu sistemu, ki obremenjuje nezasišeno nižje sloje. — (Direktni davki.) (Takse na avtomobile.) 6. Zahtevamo ureditev drž. uprave. (Mesta brez kvalifikacije — birokratizem. Z zmanjšanjem naj se prične od zgoraj; Ministrstva in ministri na razpoložanju.) 7. Protestiramo proti nedelavnosti parlamenta. 8. Zahtevamo stabilizacijo valute. 9. Zahtevamo, kot zastopniki konsumentov pri vseh javno - gospodarskih vprašanjih vpoštevanja in pozivljamo vlado, da ukrene vse potrebno in prepreči, da banke in razni spekulantje ne končijo življenjskih potrebščin z namenom neopravičene dražitve živila na račun konsumentov.

DEMANTI O KOREKTURI PREKMURSKIH MEJ.

Beograd, 14. jan. Povodom vesti lista »Bacs-Bodrog Naplo« iz Subotice, da se bo vzhodna meja Prekmurja pomaknila za 500 m proti zapadu in da bo radi tega 26 krajev v dolinlendavskem okraju pripadlo Madžarski, smo pobjašeni izjavili, da so taki glasovi neresnični in izdani v javnost v svrhu madžarske propagande pri obnem prebivalstvu. Nasprotno tej vesti se meje napram Madžarski določajo po določbah mirovne pogodbe. Nelojalna madžarska propaganda, ki stremi po razveljavitvi mej, določenih na podlagi triansonske mirovne pogodbe, je jasna, ker je konferenca poslanikov odklonila madžarske zahteve po izpremembi mej v Prekmurju. Svet zveze narodov je odklonil tudi drugo zahtevo madžarske vlade, naj se vprašanje o mejah napram Madžarski postavi na dnevni red sedanjega zasedanja zveze narodov.

NOVI ČLANI AKADEMIJE NAUKA IN UMETNOSTI.

Beograd, 14. jan. (Izv.) »Akademija nauka in umetnosti« bo te dni volila svoje nove člane. Kot kandidati za književno sekcijo prideta v prvi vrsti v poštev znana pesnika Jovan Dučić ter Milan Rakić; za dopisna člana Veljko Petrović ter Stime Pandurović in za društvene nauke dr. Vladimir Čorović in dr. Nikola Radošić.

AMERIŠKI DELAVCI PROTI LEVINU IN TROCKEMU.

London, 13. jan. Kakor poroča »Daily Mail« iz Washingtona, je prejel Hughes mnogo protestov proti udeležbi Zjedinjenih Držav na konferenci v Genovi, ki bi pomenile priznanje Lenina in Trockega kot zastopnikov Rusije. Najbolj energičen protest je poslal Samuel Gompers, predsednik delavskih zvez.

Olačenje naše pozicije.

Italijanska politika, ki je že dolgo odbrito na delu, da nas ob vsaki priliki oškoduje, in ki se v poslednji dobi z vso silo trudi, da nas diplomatsko izolira, vendarle ni popolnoma uspešna. Po eni strani se je posrečilo Benešu, na katerega nasprotje so zadele italijanske nakane glede Madžarske, da pritegne bližje k mali antanti Avstrijo. Po drugi strani najnovejša rodbinska zveza med našim in bucareškim dvorom ne more biti povšeči Italiji, ker se z njo razmerje med Jugoslavijo in Rumunijo prav gotovo zboljša in prijateljstvo uvrsti. S tem se utrdi in ojači tudi cela mala antanta in postane tem krepkejša privlačna sila za sosede, ki se stoje ob strani.

Če pa pretehtamo pomen male antante za nas same, si moramo biti na čistem, da smo se doslej mogli zaneesti nanjo le glede Madžarske. Nočemo podcenjevati tega, toda naš cilj mora biti taka politična zveza, na katero se bomo mogli nasloniti tudi v drugih mednarodnih zadevah. Pri tem ne mislimo Italije v onem glavnem vprašanju, ki ga moramo še razčistiti z njo. Mi vemo, da se bomo nahajali napram Italiji še dolgo v defenzivnem položaju. Predno bomo mi organizirali svoje mlade sile, bo preteklo še mnogo vode in ves ta čas nam bo Italija nasprotovala in nas v razvoju ovirala. Tu bomo rabili diplomatske zaslombe v defenzivne svrhe. Ali moremo upati, da bi nam jo mogla nuditi mala antanta? Gotovo da le v tem slučaju, ako bi razpolagala z daleko večjo močjo nego danes in z večjo homogenostjo ciljev in interesov.

Toda mi rabimo močne diplomatske zaslombe tudi še v drugih ozirih. Vzemimo primer, kako nas je zadnjič Zveza narodov enostavno citirala na odgovor radi Albanije. Kaj podobnega se nam lahko zgodi še pogostokrat. Ravno v takih slučajih je velike važnosti, da ne stojimo osamljeni, kakor smo stali žalibog doslej. Problemi, s katerimi imamo opraviti mi ob svojih mejah, so taki, da jih moramo sami obvladati; vmešavanja tujih čintitejev pa se bomo ubranili le, če se moremo naslanjati na dovolj vplivne politične zveze.

Zdi se nam, da bo takih potreb še obilo v bodočih letih. Zato z največjim zadovoljstvom moirimo utrditev stikov z našim vzhodnim sosedom, upajoč, da nam prinese začetek onega ojačenja naše mednarodne pozicije, ki ga nam je tako nujno potreba.

Razprava proti komunističnim poslancem.

Beograd, 14. jan. (Izv.) Včeraj popoldne se je začela pred prvoinstančnim sodiščem v Beogradu razprava proti komunističnim poslancema Novakoviću in Kacleroviću ter trgovcu Pučicu. — Predsednik sodnega dvora je Radović, državni pravnik Rasković. Obtožence zagovarjajo trije zagovorniki. Najprej je bila prečitana obtožba, glasom katere je bilo na osnovi preiskave sodišča ugotovljeno, da so obtoženci delovali na osnovanju, vzdrževanju ter razširjanju komunistične stranke. Kot dokaz služi korespondenca, ki so jo imeli obtoženci med seboj ter z inozemstvom potom trgovca Pučica. Nato je bil zaslišan kot prvi poslanec Novaković. On je izjavil, da je del časa r redno sprejemal korespondence, marveč povečini šele čez nekaj časa ter odprto. Naveja slučaj, da je direktorja sarajevske policije za časa njegovega bivanja v Sarajevu, zahtevala od sarajevske pošte, da se ji njegova korespondenca izroči in je dobil svoje pošiljke ter celo pisma od poslancev, ki so bili slučajno v opozicijski skupini. Šele po cenzuri v roke. Ravnotako je mnogo brzojav, naslovljenih na njega, brez sledu izginilo. Vsled tega je bil primoran najti način, ki bi mu zagotovil lastno korespondenco. Ker je poznal trgovca Pučica ter ve-

del, da ima na pošti svoj predal, se je s tem okoristil ter si s Pučičevim dovoljenjem pustil dostavljati pisma na njegov predal. On smatra, da s tem ni nobenega oškodovalec, razven morda Pučica, ki edini bi ga zamogetil tožiti. Obtoženec povdarja, da je s takim postopanjem beogradska policija kršila osnovne principe ustave, ker je brez ozira, še predno je bil izdan sodnijski odlok, odpirala tuja pisma. Svojo korespondenco o komunističnih delavskih sindikatih utemeljuje obtoženec s tem, da je smatral kot tudi mnogo drugih delavskih zastopnikov za potrebno, da se razpad te organizacije v interesu delavstva prepreči. Zvezo z inozemstvom tolmači s tem, da je hotel demokratske delavske elemente v inozemstvu zainteresirati za usodo obtoženih in zaprtih komunistov v Jugoslaviji. Denar pa je sprejemal od bivših naših komunističnih poslancev v inozemstvu, ki so potom njega hoteli podpirati rodbine zaprtih komunistov. — Za Novakovićem je bil zaslišan glede osebnih podatkov Kaclerović, na kar je bila razprava ob 7. uri zvečer zaključena ter se bo nadaljevala v ponedeljek. Pri včerajšnji razpravi je bilo nabitno polno občinstva, posebno žensk ter dijakov. Splošno se sodi, da bodo obtoženci radi pomanjkanja dokazov oproščeni.

ANGLEŠKI GLASOVI O ZAROKI NAŠEGA KRALJA.

London, 14. jan. »Morning Post« objavlja besedilo čestitke ministrskega predsednika Nikole Pašića, poslana Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in čestitke Take Jonesca, poslana Nikoli Pašiću povodom kraljeve zaroke. Dunajski dopisnik lista »Times« poroča o zaroki ter piše o veliki radosti, ki je zavladala v Beogradu. Veruje se, da se bo ojačil mir na Balkanu z rodbinskimi zvezami med kraljevskimi domovi Jugoslavije, Grške in Rumunije. Mala antanta se bo ojačila in razširila, ker bo v njo stopila tudi Grška.

ZA UREDITEV NAŠEGA PROMETA.

Beograd, 14. jan. Prometni minister Stanić je sestavil strokovno komisijo, ki ima nalogo, zbrati vse podatke, kako in v katerem času postaviti celokupni promet v redno stanje. Po završenju tega nujnega posla namerava minister Stanić takoj osebno lotiti se izvedbe ureditve prometa ter nad tem vršiti osebno kontrolo.

Beograd, 14. jan. Prometni minister je predložil narodni skupščini v rešitev zakonski predlog o pooblastitvi prometnega ministra, da smo predpisovati navedbe in pravila za varen in

redni promet. Zakonski predlog bo predložen plenumu skupščine na prihodnji seji, nakar se bo izročil zakonodajnemu odboru in rešitev.

P. n. naročnikom! Radi dvakratnega kraljeve stika v tiskarni se je da našnja številka »Jugoslavije« zakasnila, kar nam blagovolijo cenjeni na ročniki oprostiti.

Zagreb, 14. jan. Izvenborzno poročilo. Devize: Berlin 1.60, Trs 12.60, London 12.35, Pariz 23.60—23.70, Praga 4.75—4.80, Dunaj 4.30. Valute: dolarji 284.

Zagreb, 14. jan. (Izv.) Današnji »Večer« dostavlja pri poročilu čurške borze, na kateri varila devize Zagreb med 1.60—1.725, svoj komentar, v katerem pravi, da bi bilo treba preprečiti ta večni škandal našo valuto na čurški borzi. Zagrebške banke so namreč poslednje dni v Čurihu hotele nakupiti vsake količino naših deviz po 1.70. Dobile pa so odgovor, da ni blaga. Na drugi strani pa čurška borza nemoteno pošilja v svet izmišljeni tečaj za naše devize po 1.60.

Beogradska borza je bila radi pravoslavne novega leta danes zaorta.

Združene države Evrope.

Ce vzameš danes v roko karto nove Evrope, zmaguješ z glavo. To-liko različnih barv, toliko malih barvnih polj, da jih kartograf ko-maj za silo razločno razvrsti na zemljevidu. Tam kjer so bile še ne-davno tri, štiri velike države, tam je danes obilica malih držav.

Modri možje z zapada in iz Ame-rike so se z očitnim negodovanjem obrnili od tega doseženega ideala no-ve Evrope in s povdorkom obsodili tako politično atomiziranje Evrope. Čuli smo nasvet, da bi moral biti naš cilj — ustanovitev Združenih držav evropskih. Torej ravno obratno pot, nego je ona, po kateri smo tako da-leč napredovali z izidom svetovne vojne.

Združene države evropske! Ka-ko daleč — če moremo sploh reči daleč! — je to takega cilja spričo današnje politične razkosanosti in vseobčne mržnje širom evropskega kontinenta! Ali je tedaj izključeno, da bi mogla Evropa kdaj poslušati modre nauke in se koalirati v tako veliko politično zadrugo?

V zgodovini opazujemo težnjo pri slehernem narodu, pri vsaki dr-žavi, da se hočemo razmahniti, pod-vreči si sosedo in zagospodovati nad njimi. Vidimo nastajati vseob-čno tekmo, v kateri sposobnejši, do-strikar tudi po slučajnih okolišnih odbrani narodi prekose druge in si zgrade večje in močnejše države. Tako je vsem zgodovinskim dobam lastno ustvarjanje velikanskih dr-žav, prav tako pa tudi razpadanje istih, dasi šele po preteku velikih razdobij. V poslednji ali moderni dobi pa vidimo, da rasto odbrane države v nedogled. Danes ima naj-večja svetovna država, Anglija, pod seboj nič manj nego četrtno vsega sodobnega človeštva. Šest največ-jih svetovnih držav ima v svojih mejah tri četrtnine človeškega rodu. Tako svet ni bil še nikdar organizi-ran. Videti je, da imamo v politič-nem razvoju prav tako neprestano kumulacijo, kot v zasebnem gospo-darstvu moderne dobe.

Iz tega bi mogli sklepati, da bo tudi ravnokar izvršeno politično razdrobljenje Evrope le epizoda, ki ji bo sledila nova doba grupiranja v večje skupine, bodisi pod vodstvom nekaterih dosedanjih življenja zmo-žnejših držav ali v obliki novih tvorb. Mogoče je oboje, dasi obema možno-stima še nasprotuje današnji vseobči razpor med narodi.

Toda ta razpor ne bo trajen. Da-nes je med narodi še toliko svežih ran iz dosedanje borbe, da morejo na takojšnjo splošno spravo upati le nepoboljšljivi optimisti. Toda ti spi-ri se bodo ublažili, kolikor bolj bodo narodi mogli nemoteno razviti vsak svoje notranje težnje. Ono veliko, tako zaželjeno združenje v večje enote pa bo moglo izvršiti gibanje, ki se bo vedilo po novih družabnih in mednarodnih vidikih. Zanj pa ob-stojajo danes šele slaba nagajenja,

zato je prav gotovo, da mi Združe-nih držav Evrope še ne bomo doži-veili.

Železničarjem!

Z ozirom na nasprotujoče si ve-sti, ki jih objavlja dnevno časopisje in ki povzročajo med železničarstvom še večje vznemirjenje in ne-orientiranost izjavljamo:

Po poročilu vrhovnega vodstva koalicije v Beogradu se v ministr-stvu saobračaja in finančijem od-boru nadaljujejo razprave o zahte-vah koalicije.

Da uplívamo na čimprejšnjo ugodno rešitev stavljenih zahtev, smo daries brzojavno predlagali predsedniku vrhovnega vodstva, da se vrhovno vodstvo koalicije takoj sestane v Beogradu.

Opozorjamo ponovno železni-čarstvo, da so merodajna samo ona poročila, ki jih objavimo s podpi-som »Koalijski odbor«.

Koalijski odbor.

Ljubljana, 13. jan. 1922.

Za pravice javnih nameščencev.

Vprašanje na predsednika ministr-skega sveta.

I.

Zakonodajni odbor narodne skup-ščine je izjednačil obe uredbi o dra-ginjskih dokladah za javne name-ščence in razdelil državo na pet draginjskih razredov.

Zakon je stopil v veljavo s 1. jan. 1922, izplačilo višjih doklad, ki se nanašajo v prvi vrsti na dosedaj v tem oziru zelo zastavljeno pre-čansko osobje, pa se izvrši šele po odobritvi tozadavnega kredita, ki je glasom čl. 6 zakona o proračunskih dvanajstinah za meseca januar in februar 1922 zvezano z redukcijo d. žavnega uradništva in uslužben-stva.

Ta kavzalna zveza nikakor ni na mestu, ako upoštevamo dejstvo, da je vlada, ki je sestojala iz istih strank kakor današnja, vsled poli-tično - strankarskih vzrokov kriva eventualnemu prevelikemu številu javnih nameščencev.

Opozorjamo tudi na dejstvo, da so cene vsem življenjskim potrebš-činam ravno vsled tega zakona v zad-njih tednih znatno poskočile in da javni nameščenci od tega poviška, četudi se jim takoj izplača, ne bodo imeli one materialne pomoči, ki je predvsem iz državnih interesov nu-jno potrebna, ako se hoče javne na-meščence obvarovati popolne gos-podarske katastrofe. Ta gospodarska katastrofa bo imela nedvomno zelo hude posledice za celo državo. Boda med vsemi kategorijami jav-nih nameščencev je priklopela do vrhunca, a zdi se, da vlada temu vprašanju ne posveča potrebne paž-nje. V tem me potrjuje tudi dejstvo, da še do danes ni osnovana komi-sija, predvidena v čl. 6 zakona o

proračunskih dvanajstinah za me-sec januar in februar, ki naj izvrši takozvano redukcijo javnih name-ščencev. Torej namerava vlada to zadevo iz politično - strankarskih ozirov zavlačevati in ne izplačati javnim nameščencem poviške v do-glednem času.

Radi tega vprašam gospoda predsednika ministrskega sveta: Kaj namerava podvzeti, da se poviški, po zakonu veljavni od 1. jan. 1922 nemudoma izplačajo?

II.

Zakonodajni odbor narodne skup-ščine je v smislu člena 130 ustave izjednačil obe uredbi o draginjskih dokladah javnih nameščencev in si-ker na ta način, da je celo državo razdelil na 5 draginjskih razredov. Draginjske doklade, določene za nižje državne uslužbenke niso odgo-varjale faktičnim potrebam že ta-krat, ko so bile uredbi izdane. Za-konodajni odbor pa se je postavil na stališče, da on ni kompetent povišati izmero draginjskih doklad za nižje kategorije (poduradniki in slugi), ampak da se mora držati šte-vilk, ki so bile navedene za posa-mezne kategorije v uredbi za javne nameščence bivše kraljevine Sr-bije in Črne gore. Na ta način se je določila draginjska doklada po čle-nu 7 za poduradnike in slugi v I. razredu dnevno 16 Din., v vseh osta-lih razredih pa 14 Din. dnevno. V Ljubljani so dobivale te kategorije po uredbi dnevno 13 Din. 20 p. Torej znaša povišek dnevno 80 para za neozenjene poduradnike, odnosno slugi.

Ta uredbi potem zakonodajne-ga odbora nikakor ne odgovarja obstoječim razmeram v posame-znih pokrajinah naše države. Na vsak način že razdelitev države v pet razredov ne odgovarja dejanskim razmeram. Odkar je naš dinar pri-šel padati, se je draginja v vseh pokrajinah horendno povečala in to občitju v prvi vrsti vsi kraji na pe-riferijah naše države. Ako vzamemo povprečno, da bodi necenjeni nižji uslužbenec (poduradnik in sluga) na osnovni plači dnevno 3—6 Din. in draginjski dokladi 14 Din., skupno torej 17—20 Din na dan, potem je brez vsakega nadaljnjega razmotri-vanja tudi za lajka jasno, da s temi dohodki pri sedanjih gospodarskih in draginjskih razmerah v naši dr-žavi ne more niti za silo živeti, ker mu ta vsota komaj zadostuje za na-bavo najpotrebnejših živil. Opozor-jamo tudi na dejstvo, da so cene vseh življenjskih potrebščin tudi vsled napovedanega izjednačenja draginjskih doklad znatno poskoči-le.

V od zakonodajnega odbora iz-jednačenem zakonu se ministrski svet pooblašča, da na predlog fi-nančnega ozir. resortnih ministrov posamezne postavke sporazumno s finančnim odborom narodne skupš-čine poviša, ozir. izmenja. Neobhodno potrebno je, da ministrski svet to-zadavno prevzame inicijativno in zvi-ša draginjske doklade za nižje ka-

tegorije javnih nameščencev (pod-uradniki in slugi) na najmanj 18 Din. dnevno v najnižjem razredu, da s tem omogoči tem javnim name-ščencem vsaj skromen obstanek.

Radi tega vprašam gospoda predsednika min. sveta:

1. Ali je voljan predložiti to vprašanje ministrskemu svetu v nujno rešitev?

2. Ali je voljan izposlovati, da se draginjske doklade povišajo imeno-vanim kategorijam na najmanj 18 Din. dnevno?

Prosim, da mi gospod predsednik ministrskega sveta izvoli odgovoriti ustmeno v narodni skupščini.

Anton Erandner, nar. poslanec.

Politični zločin.

Znani zagrebški zagovornik in po-litik je napisal kazenskopravno študijo o političnem zločinu, ki je ostala v ju-goslovanski politični in pravni javnosti skoro neopazena, dasi zasluži po svoji te-orični in praktični važnosti največ-ji interes. V pravnem oziru kaže ju-goslovanska država še danes pestro razkosnost. V zmislu naše ustave se mora razlikovati odpravi mi vesti na celokupno področje jugoslovanske države enotna pravna norma. Posebno pa mora veljati pravna enotnost in skupnost za kazenske določbe, ki ne-otnotne in nesoglasne, tvorijo daleko-sežen povod nacionalnega in social-nega nezadovoljstva v državi. Sedanja neenotnost in nesoglasje se ne nanaša samo na določbe sporednega pomena: imamo slučaje, ki se tičejo bistvenih kazenskih zahtev, tudi največje kazni — smrtne kazni.

Kazenski proces, ki se je pred me-seci vršil v Zagrebu proti atentatorju na pokojnega ministra Milorada Draškovića, Aliji Alijagiću, je pokazal pravno in moralno nadvse zanimiv po-jav, da se na gotovem delu jugoslo-vanske države more obsoditi človeka na smrt, ki bi se ga na drugem ne smelo. Ta primer žali pravno zavest na najstranotnejši način in izpričuje nujnost izenačenja zakonov, predvsem pa onih iz kazenskega prava. Dr. Ivo Politeo, ki je v navedenem procesu branil atentatorja, je zbral načelna prava razmišljanja, ki so se mu zdeli za obrano potrebna, v lično knjižico. Po svoji jasni vsebini, teoretični resnosti in globokem človeškem čustvu je nje-gova študija lep prispevek k definitiv-nemu kazenskemu zakonu jugoslovanske države. Zeleti bi le bilo, da dobimo za ostala, številna legislativna vpraša-nja prav tako resne, podkovane in na-ucne študije.

Gre za temeljno vprašanje smrtne kazni pri političnih zločinih. V zadnjih pedesetih letih se je v zakonodajah po-sameznih držav uveljavil pravni na-zor, ki preprečuje za politične zlo-čine uporabo smrtne kazni. Tudi naj-novejša jugoslovanska ustava vsebuje določbo o političnem zločinu in sicer v čl. 9, ki pravi doslovno: »Smrtna kazni se ne sme ustanoviti za čisti politična kazniva dejanja.« S tem je

Dr. Ivo Politeo, Politični zločin. Zagreb 1921, cena 5 D.

ustava uvedla pojem političnega zlo-čina. Ustava kraljevine Srbije iz leta 1889 je vsebovala skoro dobesedno enako določbo glede političnega de-likata. Tudi na pravnem področju Hr-vatske in Slavonije se je poznalo po-litično kazniva dejanja. Iz avstrijskih zakonikov bi se moglo navesti primere, da se je tamkaj razlikovalo, navadna kazniva dejanja in pa politična kaz-niva dejanja. Politična kazniva de-ja-nja se kaznujejo na drugačen način kot pa ostala kazniva dejanja. Vidov-danska ustava natančno pozna pojem političnega kaznivega dejanja. Toda pri tem je najusodnejše važnosti, da ge nikjer ne definira, tako da je sodnik v negotovosti, kdaj ima določiti po-litično ali nepolitično prirodo kaznive-ga dejanja, iz katere v izjemnih sluča-ih sledi smrtna obsodba ali pa častna kazni političnega zločinca? Ne more-mo si misliti večje pomanjkljivosti z-ak-nodajci, kot to, da uvaja v temeljna ustavna določila kazenskopravnega re-da jugoslovanske države pojem politi-čnega kaznivega dejanja, torej pojem političnega zločina, ki pa izpušča to-zadavno osnovo kazenskopravno defi-nicijo političnega zločina. Ker v naši osnovni kazenski zakonodaji ni zakona ki definira politični zločin, je sodnik v svoji vsakodnevni praksi navezan na več ali manj soglasujoče opredelitve v kazenskih zbornikih v skrajnem slu-čaju pa na družabne in strankarske strasti.

Poglejmo tozadavno, kaj pravijo ka-zenske zakonodaje posameznih evrop-skih držav. Dr. Politeo navaja Belgijo, ki je prva v Evropi opredelila vsilino političnega kaznivega dejanja, ki je pa obenem prva restringirala njegov po-men, ko se je šlo za konkretne napade na posamezne vladarske osebe. Na eni strani je končno veljavno pojasnila po-jem političnega zločinca, ki ima prica-kovati povsem druge kazenske posle-dice kot pa navaden zločinec, na drugi strani pa je s posebno novelo smatrala atentate na vladarje kot politične de-likte. Vsekakor pa je na najliberalnejši način definirala politično kaznivo de-ja-nje, ko je poudarila politično motiva-cijo ali politični smoter zločinskega dejanja, ki je bilo izvršeno s idealnim smotrom. S tem se pomnožujejo poj-movni znaki političnih zločincev in se pristavlja k političnemu motivu ip smotru še določbo idealnega smotra.

Iz teh primerov, ki bi se mogli po-večati še z drugimi, izhaja, da je po-jem političnega zločina dokaj oprede-ljen. Vsekakor pa imamo države, ki so v svojih zakonodajah izrecno odpravile smrtno kazni za politične delikte, v kolikor niso smrtne kazni sploh uki-nile. Mnenja pravnih strokovnjakov pa se glede političnih kaznivih dejanj de-le v tri skupine: eni povdajajo nagib kot odločujoči znak, drugi smoter de-ja-nja, tretji pa njegovo objektivno na-ravo, to se pravi politično važnost na-padene osebnosti. Dr. Politeo navaja iz-zedavna mnenja iz del Labanda, Lammasscha, Liszta, Helieja in Arntza. Vsekakor pa je naziranje zakonodaj-lakor tudi pravnih strokovnjakov v tem enotno, da razlikujejo politična in nepolitična zločinska dejanja ter da je za politične zločince kazenskopravno

Molière:

Naobraženi meščan.

(Le Bourgeois Gentilhomme.)

S francoskega prevod — lk —.

Gospod Jourdain je preprost, dober me-ščan, sin trgovca in tudi sam t goveč; na-bral si je lepo premoženje in hoče veljati sedaj za fino naobraženega gospoda. Da bi si pridobil lepo obnašanje si je najel učitelja glasbe, plesa, sabljanja in celo učitelja filozofije. Zelo se ponaša s tem, da obiskuje znamenita Dorcote-a in uko-markiz Dorcote. Toda ti ga imajo za norca in vsi njegovi učitelji ne imajo raje njegovi soprog gospod Jourdain in služ-kinji Nicole.

Drugo dejanje; šesti prizor.

Učitelj filozofije: Kaj pa bi se hoteli naučiti?

G. Jourdain: Vse, kar je le mogoče, kajti morem hrepeneje po učenosti je ogromno. Kako sem jezen, da mi oče in mati nista nudila učenja v vseh zna-nostih!

Uč. fil.: To vaše mišljenje je razum-ljivo; nam sina dočrtna vita est quasi moris imago. Saj razumete to in po-znate brez dvoma latinščino?

G. J.: Da; toda napravite tako, kot bi je ne poznal. Razložite mi, kaj naj to pomeni!

Uč. fil.: To pomeni, da je življenje brez znanstva takorekoč slika smrti.

G. J.: Tista latinščina ima prav.

Uč. fil.: Ali nimate kakih principov, kakih začetkov v znanstvu?

G. J.: Oh, seveda; čitati in pisati znam.

Uč. fil.: Kje želite, da pričneva? Ali naj vas učim logike?

G. J.: Kakšna stvar pa je ta logika?

Uč. fil.: Uči nas troje delovanj miš-ljenja.

G. J.: Katera pa so ta delovanja mišljenja?

Uč. fil.: Prvo, drugo in tretje. Prvo je dobro pojmovanje s pomočjo sploš-nih znakov; drugo je dobra sodba s

pomočjo kategorij in tretje dobro skle-panje s pomočjo figur: Barbara, Ceta-rent, Daril, Ferio, Baralip-ton itd.

G. J.: To so preveč zoprne besede. Ta-le logika mi ne prija. Da slišimo kako drugo lepšo stvar!

Uč. fil.: Hočete se naučiti morale?

G. J.: Morale?

Uč. fil.: Da.

G. J.: Kaj pa pravi ta mora?

Uč. fil.: Razpravlja o sreči, uči lju-di brzditi svoje strasti in ...

G. J.: Ne, pustimo to. Žolčen sem, ko vsi hudiči in pri tem mi ne pomaga nobena morala: če me prime volja po-stati jezen, hočem to postati, kakor si srce želi.

Uč. fil.: Morda pa bi se hoteli učiti fizike?

G. J.: O čem pa ta govori?

Uč. fil.: Fizika nas poučuje o po-stanku naravnih pojavov in lastnosti teles; razpravlja o naravi prvin, kovin, rudnin, rastlin in živih bitij; razkriva nam vzroke vseh meteorov, mavric, zvezdnih utrinkov, repatic, svetlobe, groma in bliska, dežja in snega, toče, vetrov, in viharjev.

G. J.: Preveč ropota je v tem in preveč kolobocije.

Uč. fil.: Kaj naj vas torej učim?

G. J.: Učite me pravopisa!

Uč. fil.: Rade volje.

G. J.: In nato me boste podučili še o pratiki, da bom vedel, kdaj je luna in kdaj je ni.

Uč. fil.: Bodi. Da sledim prav vaši nameri in da obdelam to snov filozof-ski, vas moram seznaniti — vse lepo po vrsti — najprej z naravoj glasov in z različnimi načini njih izgovarjave. Vrhutega vam moram še povedati, da se delijo glasovi v samoglasnike, tako imenovane, ker zveni njih glas čisto sam, in v soglasnike, ki jih nazivamo tako, ker zveni njih glas v zvezi s sa-moglasniki in ki samo označujejo raz-lične antikulacije glasov. Imamo pet

samoglasnikov ali glasov: A, E, I, O, U.

G. J.: Vse to razumem.

Uč. fil.: Glas A tvorimo, če močno odpremo usta: A.

G. J.: A, A, Seveda.

Uč. fil.: Glas E dobimo, če pre-bližamo spodnje čeljusti zgornjim: A, E.

G. J.: A, E, A, E; pri moji veri, da.

Ah! kako je to lepo!

Uč. fil.: In glas I, če približamo če-ljusti še bolj eno drugo in če razširimo oba kota ust proti ušesom: A, E, I.

G. J.: A, E, I, I, I, I. Resnično! Ži-vela znanost!

Uč. fil.: Glas O pa dobimo, če od-premo čeljusti in če približamo oba ko-ta ustnici: O.

G. J.: O, O. Popolnoma prav: A, E, I, O, I, O; Glej čudo! I, O, I, O.

Uč. fil.: Odprtina ust napravi ravno tak majhen krug, kakor ga predstavlja O.

G. J.: O, O, O. Imate prav. O. Ah! Kako lepo je, če človek kaj zna.

Uč. fil.: Glas tvorimo približajoč zobe, ne da bi jih popolnoma sklenili in podaljšajoč ustnici na vzven; pri tem je razdalja med zgornjo in spod-njo prav majhna: U.

G. J.: U, U. Nič ni bolj resnično. U.

Uč. fil.: Vaši ustnici sta tako podaljš-šani kot bi se hoteli koncu pačiti; iz tega sledi tole: Če hočete komu pačiti in se mu rogati, vam ni treba storiti drugega kot reči mu U.

G. J.: U, U. To je res. Ah! Zakaj se nisem prej učil, da bi vse to znal!

Uč. fil.: Jutri si hočemo ogledati ostale glasove, soglasnike.

G. J.: Ali so tam tudi tako čudne stvari?

U. fil.: Seveda. Soglasnik D npr. izgovorimo, če sunimo z zgornjim de-lom jezikovne konice ob zgornje zobe: De.

G. J.: De, De; istina! Ah! Kako

krasne stvari, kako krasne stvari!

Uč. fil.: F izgovarjamo nasloneč zgornje zobe na spodnjo ustnico: Fe.

G. J.: Fe, Fe. Res je! Ah! oče in mati, kako sem jezen na vas!

Uč. fil.: In R, če se približamo z je-zikovno konico trdemu nebo in sicer na ta način, da se uhajajoč zrak za-deva ob njo s silo; jezik se uda, toda vrača se vedno spet v staro lego in tvori neko vrsto treslajev: R, Re.

G. J.: R, R, Re; R, R, R, R, Re. Resnično. Ah! kako pripraven človek ste in koliko sem zamudil! R, R, R, Re.

Uč. fil.: Razložil vam bom vas ta-čudo prav temeljito.

G. J.: Da, prosim vas zato. Končno pa vam moram zaupati neko tajnost. Zaljubljen sem v neko osebo imenitne-ga stanu in želim, da mi pomagata, da ji napišem kaj na majhen listič, ki ga hočem spustiti pred njenimi nogami na tla.

Uč. fil.: Imenitno!

G. J.: To bo zelo lepo, da.

Uč. fil.: Brez dvoma. Ali naj bodo to verzi, kar nameravate napisati?

G. J.: Ne, ne, nikaki verzi.

Uč. fil.: Torej ste zadovoljni s pro-zo?

G. J.: Ne, niti proze niti verzov ne maram.

Uč. fil.: Toda eno mora biti, ali to ali ono.

G. J.: Zakaj?

Uč. fil.: Zato, cenjeni gospod, ker so nam za naše izražanje na razpolago le proze ali verzi.

G. J.: Ali obstojalo samo verzi ali proza?

Uč. fil.: Ne mislim tako. Vse kar ni proza je verz in vse kar ni verz je proza?

G. J.: In kakor se ponavadi govori, kaj je pravzaprav?

Uč. fil.: To je proza.

G. J.: Kaj? Kadar prosim pravim:

»Nicoll, prinesi mi copate in dai mi nočno čepico!« ali je to proza?

Uč. fil.: Da gospod.

G. J.: Pri moji veri; nad stideset let že govorim v prozi, ne da bi vedel zato; zelo sem vam hvaležen, da ste me to naučili. Torej jaz bi hotel to na-pisati na listek: Lepa markiza, zroč v vaše lepe oči umiram, zadet od lju-bezni; toda želim bi, da se to čedno postavi v galantni obliki, da se to čedno postavi.

Uč. fil.: Torej, da vzbujate oči njenih oči vaše srce v plamene; da trpite noč in dan za njo silno.

G. J.: Ne, ne, ne; nočem tega. Se-mo to hočem, kar sem vam že pove-dal: Lepa markiza, zroč v vaše lepe oči umiram, zadet od lju-bezni.

Uč. fil.: Bilo bi treba stvar malce razširiti.

G. J.: Toda ne, vam pravim. Na listku naj bodo edine te besede, toda prikoljene po modi, lepo postavljene kakor mora to biti. Prosim vas, da mi poveste različne načine, kako bi se jih postavilo.

Uč. fil.: Najprej se lahko postavijo tako, kot ste mi rekli: Lepa markiza, zroč v vaše lepe oči umiram, zadet od lju-bezni. Ali pa: Zadet od lju-bezni, Lepa markiza, zroč v vaše lepe oči. Ali pa: Zroč v vaše lepe oči, Lepa markiza, umiram, zadet od lju-bezni.

G. J.: Toda od vseh teh načinov, kateri je najboljši?

Uč. fil.: Tisti, ki ste ga sami pove-dali: Lepa markiza, zroč v vaše lepe oči, umiram, zadet od lju-bezni.

G. J.: Kljub temu, da nisem nič štu-diral, sem vendar zadel pravo kar na prvi mah! Zahvaljujem se vam iz dna srca in vas prosim, da pridete jutri ne vse zgodaj.

Uč. fil.: Prav gotovo pridem. —

postopanje ublaženo in smrtna kazen ukinjena. Pravni razvoj gre v pravcu socialne pravičnosti, ki bolj in bolj spoznava, da so mnogi zločinci blagoslov za človeštvo, ker odpravljajo slaba stanja in pospešujejo dogodke, ki bi sicer nastopili v daljši bodočnosti. Čustvo pravičnosti ne dopušča, da bi taki ljudje občutili enako stopnjo kazni, kakor pa navadni zločinci.

Sklepno prihaja dr. Politeo v svoji študiji do tega, da priznava politične in nepolitične zločine in spravlja to razlikovanje v sklad s citiranim besedilom čl. 9. naše Vidovdanske ustave. To poslednje določilo bi se moralo izpolniti z določenimi definicijskimi zakonom političnega kazniviga dejanja, s pomočjo pojmov političnega motiva, smotra ali idealnega namena. Poleg tega se naj za taka dejanja uvede porota, da se neposredno sliši glas sodobnega pokolenja. Avtor pravilno dodaja, da je edino narod merodajen tolmačiti ustavna določila, ker so zanj

ustvarjena in ker pravno veljajo samo dotlej, dokler so izraz narodove volje.

Pravni študiji je dodan zagovor in polemika proti državnemu pravniku. Za vsakega treznega državljanca je dejanje atentatorja Alije Alijagića bilo političnega značaja in bi se bilo proti njemu moralo avazirati osnovno določilo Vidovdanske ustave o kazni za politične zločine, ki zavračajojo kaznovati tako dejanje s smrtno kaznijo. Kdor pa uvažuje sociološke, strankarske in psihološke motive, ki so v vseh časih vplivali na sodstvo, ta razume, da se pri tem procesu ni uvaževala čednost političnega motiva in smotra.

Kakor rečeno, zasluži knjižica resno pozornost pravnih krogov in se čita na način akademične študije, ki je poleg teoretične doslednosti in strogosti napisana z globokim estetičnim, pojmovanim pravičnosti napram političnim zločincem.

nih Državah, pokaže primerjanje žetve iz l. 1917 in l. 1918. Znašala je: Leto 1917 418 milijonov, l. 1918 558 mil. in leta 1919 733 milijonov buslov.

Ker farmariji žita niso mogli prodati, je zapadlo celo poljedelstvo v težko krizo. Da bi bili žito zadržali, za to niso imeli na razpolago sredstev in tudi ne kredita. Dosti izmed njih je imelo po žetvi izpolniti obveze napram svojim bančnim, kjer so imeli običajne življene kredite. Treba pa je bilo priiskovati denar, poiskati kupce. Ker pa je bilo prenaloženo, je prišla padati cena pšenice. V severni Dakoti je vsled velikih izgub pri zastavljenem žitu moralo 26 bank ustaviti plačevanja. Kriza, ki je nastala v poljedelstvu, je kmalu tudi udarila na industrijo. Predvsem jo je prizadela veliko avtomobilno podjetje Kord, ki dobavlja

svoje znane avtomobile v prvi vrsti farmarjem. Vozovi so zastali po magacinih, podjetje je moralo pod težkimi pogoji najeti posojilo in za nekaj časa ustaviti obrat, vsled česar je postalo 30.000 delavcev nezaposlenih. Industrija za industrijo je prišla padati v krizo, cele armade delavcev so postale brez posla ali pa so delali le skrajano. Nastal je splošen zastoj produkciji. Pričele so padati cene vsem produktom. Za najvažnejše potrebščine so padle cene od julija 1920 za 125%. Lekaj jih stoji še vedno za 30 do 40% nad cenami l. 1914, tako n. pr. moka, pšenica, sladkor, premog, železo, svila, ovčja volna, bombaž, dočim stoji kavčuk, kože in kava pod cenami l. 1914. Do bomo imeli jasnejšo sliko, podamo nekaj števil v nekaterih najvažnejših produktih, kakor so notirali na borzah v Newyorku in Chicagu:

		NEW YORK:		Chicago:	
		1914	1920	1914	1920
VI.	1914	14	5 1/2	14 1/2	94
II.	1920	19	9	38	137 1/2
V.	1920	19	7 1/2	40	235
IV.	1921	12 1/2	4 1/2	12	189

Padanje cen pa je tudi razvidno iz takozvanih indeksstevilk prodajnih cen za najvažnejše produkte:

VI.	1914	94
I.	1919	201
II.	1920	227
VI.	1920	170

D čim je konjunktura doslej svoj višek v prvi polovici l. 1920, zlasti zač. leta, ko so žetve cene najvišje stopnje, se je položaj koncem prvega polletja naenkrat preobrnil, nastopila je kriza, pričele so se javljati posledice zastoja trgovine v spornih produktih, cene so pričele rapidno padati in sicer najprej cene železa.

Svetovni pridelok sladkorja.

Promet na svetovnem sladkor-nem trgu je zelo živahen, povpraševanje je bilo večje kakor ponudba, zato so šle cene večinoma navzgor. Po poročilih iz različnih krogov se že lahko sedaj sklepa na končno svetovno produkcijo v prometnem letu 1921/22 in je v milijonih stotov čenitev sledeča:

Prašni sladkor v Evropi:				
	1921/22	1920/21	1919/20	
Čehoslovaška	12,13	13,17	9,82	
Nemčija	26,00	22,35	14,79	
Avstrija	0,40	0,28	0 10	
Poljska	4,48	4,60	2,80	
Ogrska	0,60	0,58	0,18	
Francija	5,65	6,43	3,46	
Belgija	5,60	5,01	2,93	
Nizozemska	6,71	6,32	4,75	
Druge dežele	15,47	15,28	13,50	

Evropa skupaj 77,04 73,94 52,33

Produkcija je tedaj nekoliko večja kakor preteklo leto, vendar bo Evropa navezana na dovoz trsnega sladkorja. Posredna sladkorja je pridelala Amerika 13,46 mil. q, nasprotno pa je dala Evropa v Španiji 0,10 mil. q trsnega sladkorja.

Trsnega sladkorja v Ameriki:

	1921/22	1920/21	1919/20
Združene države .	21,32	21,99	20,76
Zahod. Ind. s Kubo	60,10	78,09	74,85
Angl. Zah. Indija	2,91	3,13	3,82
Franc. — Zah. Ind.	0,80	1,00	0,89
San Dom. in Haiti	5,06	3,88	3,62
Srednja Amerika .	2,94	3,70	2,54
Južna Amerika .	17,56	19,74	18,78

Amerika skupaj 110,69 131,33 125,26

Ameriški pridelok se je tedaj zmanjšal od lanskega leta za 20,84, kar je izredne važnosti za svetovni trg. Splošno se pričakuje, da bo pridelok zlasti na Kubi končno še večji kakor izkazuje številko, vsled česar tudi sladkorne cene še niso pskočile.

	1921/22	1920/21	1919/20
Angl. — Vzh. Ind.	44,00	47,30	60,98
Java	31,00	31,00	26,72
Formosa in Japon.	8,50	8,84	5,67
Filipini	5,00	5,78	4,19

Azija skupaj 88,50 92,93 97,56

Padec v pridelku je 2,42 mil. q.

V Afriki je bil pridelok trsnega sladkorja vsa tri leta skoraj enak, t. j. 10 mil. q.

Pesni sladkor:

Evropa	77,04	73,94	52,33
Amerika	18,46	20,68	13,39

Trsn. slad. skupaj 95,50 94,62 65,72

Trsn. sladkor:

	1921/22	1920/21	1919/20
Evropa	0,10	0,14	0,12
Amerika	110,69	131,33	125,26
Azija	88,50	92,93	97,56
Afrika	10,00	10,80	10,72
Avstralija	6,40	4,70	4,45

Trsn. slad. skupaj 215,69 239,10 238,11

Svetovni pridelok:

	1921/22	1920/21	1919/20
Pesni sladkor . .	95,50	94,02	65,72
Trsn. sladkor . .	215,69	239,10	238,10

Skupaj 311,19 333,72 303,83

Glede na lansko leto se je zmanjšal svetovni pridelok za 20,93 mil. q.

Prijava vinskega pridelka in kupljenega vina.

Poroča se nam, da je minister za finance odredil, da so proizvajalci vina v Sloveniji navezani v roku 10 dni od dneva, ko so izpraznili vino prijaviti določeno količino vina finančni kontroli.

Proizvajalci vina, ki opuste to prijavo, kakor tudi oni, ki ne prijavijo finančni kontroli prodane količine vina pred prodajo kupcu, se nakazujejo radi prestopka zoper red po čl. 85 trošarinskega ravnilnika (kazen 300 din. in ob vsaki ponovitvi 300 din.)

Kupci vina pa, ki ne prijavijo kupljene količine vina finančni kontroli, se smatrajo za tihotape in so podvrženi kazni iz člena 77 trošarinskega pravilnika. Ta kazen znaša — razen redne trošarine in zaplembe blaga — pet do deset kratni znesek prikrajšane trošarine.

+ Ljubljanski trg. Mesni trg je z blagom slabo založen. Kvaliteta goveje mesa današnjim razmeram ni primerna. Goveje meso se plačuje po mesnicah 36 K zadnji del; na trgu prednji del 28 K, zadnji del 32 K. Večji promet imajo cenejši stojnice, ki prodajajo po 21 K prednji del in 32 K zadnji del. Prašičjeje mesa primanjkuje; plačuje se kar 50 K kg, ostali deli 46 kron kg. Telečje meso 36 K. Teletine enako primanjkuje. Slanina zaostaja ker ni kupcev, vsled tega silno ovira klanje prašičev in s tem delo na povzročja pomanjkanje prašičjeje mesa. Vsi ljubljanski mesarji so na občnem zboru zahtevali odprave maksimalnih cen, upirajoč se na domnevo, da maksimalne cene trgu škodujejo, povzročajo pomanjkanje blaga in povzročajo enako tudi slabo kvaliteto blaga, ker je mesar prisiljen kupovati živino najslabše vrste. Ostali trg nudi sliko na minimum zmanjšane prometa, ker ni nobenih zunanjih kupcev, pri domačem konsumentu pa je opaziti vedno rastoče štedenje. Moke primanjkuje v Ljubljani občutno. Današnja cena je 22 K za št. o. Jajca se razprodajajo po 6 K komad. Glede mleka se je položaj nekoliko zboljšal. Stranke se naprošajo, naj prinese vsako sumljivo mleko v preiskavo.

+ Tovarna vžgalic in kemikalij v Rušah pri Mariboru, ki je meseca marca 1911 pogorela do tal, je začela zopet obratovati in izdeluje začaje vžgalice z zamko »Mikado«. Čim vspejo novi stroji, se bode izdelovalo zopet švedske vžgalice, kakor poprej.

+ Proračun Madžarske. Minister financ Kalbay je pred narodno skupščino izjavil, da znaša deficit proračuna za l. 1922 6500 milijonov kron. Kalkulacija ministra se opira na ugoden tečaj krome, zato bi se pri slabih razmerah mogla pasiva še povečati. Zvišanje dohodkov in reforma celega finančnega sistema sta tedaj neobhodno potrebna.

+ Trgovina s kožami v Jugoslaviji. Zadnje čase je pri nas trgovina s kožami zelo narasla. Kože jagmeta najdejo najugodnejše tržišče v Čehoslovaški in v Italiji, medtem ko se vraščanje po tem predmetu v zadnjem času radi slabega tečaja marke padlo. Francoska je kupila večje kvantitete kože za zgornje dele čevljev ter večji del kozjih kož, za katere se je interes povečal in za katere se vprašuje tudi

iz Italije in Amerike. Cene kožam so se precej porasle. V notranjem prometu je pa trgovina s kožami padla.

+ Izvoz sladkorja iz Češke. Češkoslovaška vlada je začela preprečevati izvoz sladkorja. Češkoslovaški konzulat razglša, da se ta prepoved ne nanaša na našo državo.

+ Carinski agio. Od 18. do 30. tekočega meseca znaša italijanski carinski agio 342 lir. Po tem se mora sedaj plačati za 100 lir carine v zlatu 442 lir v papirju, medtem ko se je plačalo prej 456 lir.

+ Damski prikrjovalni tečaj. Urad za pospeševanje obrti pusti damski prikrjovalni tečaj. Pri sprejemu se bodo v prvi vrsti upoštevale samostojne krojačice in krojačice, katerim naj prijavijo svojo udeležbo d. 21. januarja 1922 v uradnih prostorih na Dunajski cesti št. 22.

+ Pravilnik za izvrševanje urebe o organizaciji finančne kontrole. Ta pravilnik, ki obsega 42 strani, je izšel v 4. številki »Uradnega lista« ter se dobiva, dokler ga je kaj v zalogi, izjemoma po 5 dinarjev.

Vzorno poslovanje Nemškega zastopstva v Ljubljani.

Neka v Ljubljani živeča begunka iz Velikoveca na Koroškem, je bila že poravnano od svojih sorodnikov obveščena, da je mati bolana. Zaprošila je pri nemškemu zastopstvu v Ljubljani, za vizum potnega lista v svrhu potovanja v svojo domovino. Vizum se ji je odrekal z motivacijo, da se njenega potnega lista vsled tega ne more vidirati, ker nima posebnega dovoljenja od deželne vlade v Celovcu ter da naj se obrne za to dovoljenje na deželno vlado v Celovcu.

To je bilo meseca oktobra. Dotična oseba je takoj vložila prošnjo na čehoslovaško vlado, priložila za poravnavo odnositnih stroškov 5 din.; nato je to prošnjo neštétokrat urgirala ter uregencam priložila zopet po več din. (cirka 10 din.), kar znaša v avstrijski valutni vsekakor znatne svote; toda rešitve še do danes ni prišla.

Medtem so ji ponovno prihajale vesti o boleznih materini. V skrbeh za njeno zdravje se je vnovič podala na tuk. nemški konzulat, da si izposluje vizum, odnosno dovoljenje vsaj za enodnevno bivanje v domovini.

Toda mislite, da je dobila?

Ceravno je s prejetimi pismi lahko dokazala svoje navedbe, ni hotel teh pisem nikdo brati, temveč se jo je nahrušilo, da se ji zaprosenega dovoljenja ne izda in se ga tudi v bodoče ne bo izdalo, ker da čaka v Avstriji 50 avstrijev na dovoljenje za potovanje v Jugoslavijo. Na ponovno prošnjo se jo je kratko zapodilo iz uradnih prostorov ter so v to svrhu poklicali celo stražnika za asistenco. Predtem jo je pa uradnik nahnul dobesedno sledeče: »Wen Ihnen nicht recht ist, gehen sie sich nur zum Hribar beschweren, das Auto steht schon unten.« Neumljivo pri vsej zadevi je le to, da se je nekaterim drugim znankam dotične osebe izdalo dovoljenje brez drugih formalnosti.

Vsekako bi bilo zanimivo vedeti, kam je prišel denar, katerega je prosilka prilagala svojim prošnjam in urgencam.

Apeliramo na merodajne kroge in oblasti, da se že vendar enkrat zavzamejo za naše preganjance iz tužnega Korotana, ter napravijo red in poudarje gospode na tukajšnjem avstrijskem konzulatu, da stražniki niso za to, da bodo metali naše zavedne rojake iz uradnih prostorov avstrijskega konzulata.

Kulturni pregled. Molière.

Ob tristoletnici njegovega rojstva.

XVII. stoletje pomeni za zgodovino francoskega slovstva stoletje plodovitosti in sijajne slovstvene produkcije, stoletje klasične literature; v tej dobi — v dobi Ludovika XIV. — nastopi in deluje Molière, glavni povzročitelj literarne revolucije l. 1660, ki nadomesti vzvišenost z resničnostjo, fantazijo z okusom slikanja nravi.

Jean-Batiste Poyuelin, nazivajoč se pozneje Molière, se je rodil 15. januarja 1622. v Parizu kot sin kraljevega tapetnika in komornika. Ugodne razmere so omogočile očetu nuditi mlademu Jeanu dobro vzgojo in študij. V šolo je hodil najprej v Parizu, pravo pa je študiral v letih 1645—47 v Orléansu. Ko si vrne v Pariz ga zmami strast do gledališča; pusti določeno mu službo, s nadene ime Molière in ustanovi g'edališko družbo: »L' illustre théâtre,« s katero pa, kljub sijajnemu naslovu, v Parizu — propade. Toda odrekajoč se rajš Parizu kot gledališču, se odpravi s svojo družbo v provinco in se potika cel 12 let po raznih krajih Francije, upričarjajoč po večini improvizirane komade. L. 1656. se mu osreči s pomočjo

Politične vesti.

× Za pokrajinskega namestnika v Sarajevu zahtevajo radikali namesto Nikole Gjurjevića svojega pristaša dr. Kosto Majkića.

× Kakšna krivica se godi Nemcem v čehoslovaški republiki. V Haklovih dvorih pri Budjevicah je nemška šola. Ta učilnica šteje 11 učencev in ima svoj lokal v lepi hiši, dočim ni za 47 čeških otrok nobenega poslopja. In vendar upijejo Nemci v svet, da se jim gode v Čehih krivice. — Kaj naj rečemo mi Slovenci o zatirani, preganjeni koroški raji.

× 67letnica turške samostalnosti se je praznovala dne 9. t. m. zelo slovesno po celi turški državi.

× Stinnes kupuje na Madžarskem časopise. Znani nemški milijarder Hugon Stinnes hoče uveljaviti svojo kapitalistično moč tudi na Madžarskem. Pogaja se za nakup nekaterih večjih madžarskih listov. Doslej je kupil časopis »Uj Nemzedek«. Gotovo je, da bo še ta in oni madžarski list prišel v Stinnesove roke.

× Karlisti še vedno ne mirujejo. Na seji narodne skupščine je posl. Friedrich poleg ostalega tudi izjavil, da se govori o sestavljanju karlistične brigade, ki naj bi postavila na madžarski prestol bivšo kraljico Zito in nadvojvodo Otona, ki se baje nahajata že v Sopronu ali celo v Budimpešti. Z ozirom na te govornice ne nadzorujejo in nadlegujejo samo govornika, temveč tu-

di druge legitimistične voditelje uradni organi in sicer ne samo organi minist. za zunanje stvari, ampak tudi organi drugih oblasti. — Vpraša notranjega ministra, ali mu je znano, da se vrše prevoz čet v zapadno Madžarsko. (Nemir.) Kdo ve, ali ne bodo te čete v prihodnjih dneh v zvezi z novim pučem, tembolj, ker se med njimi nahajata tudi legitimistična mladina. Govornik je izjavil nadalje, da mu je neki bivši poslanec povedal, da je govoril danes popoldne s šefom generalnega štaba, ki je izjavil, da smatra rešitev madžarskega kraljevskega vprašanja potom osebe nadvojvoda Otona za zelo umestno in da bi v tem slučaju zelo rad sprejel regentstvo. (Nemir.) Vprašanje posl. Friedricha je bilo izročeno imunitetnemu odseku.

× Orpani Siegfried v Berlinu. S spomenika, ki stoji pred poslopjem državnega zbora in ki predstavlja kjo Siegfrieda, je bil ponoči odbit in odnesen nad meter dolgi meč.

× Osvobodilne poročilni ujetnikov na Irskem. Na svobodo so izpušili 366 političnih ujetnikov, ki so bili zadržani v irskih ječah. Ko so jih izpustili z zaporov, je došlo do radostnih manifestacij.

× Zopetni težki izpredi v Indiji. Pri prihodu princa Wales je došlo do težkih izpredov. Posredovala je policija na oklopnih avtomobilih, pri čemer je bilo več ubitih. Oblasti so podvzele energične ukrepe.

Časopisni glasovi.

»Jutro« objavlja, da se bo redukcija aradništva pri pokrajinski upravi v Ljubljani izvršila brez težav. Programatično aradništvo, bo lahko izšlo iz te operacije neokrnjeno. Provizorične nameščenice pa bo treba podvreči temeljiti perustraciji. Z redukcijo se bo predvsem razveselilo nameščenice pri polijci.

»Napreje« poziva svoje sodruge, da zavrhajo rokave in delajo.

»Slovenski Narod« priobčuje članek Vasilja Popovića o razdelitvi države na oblasti in zagovarja načrt, da se razdeli država na 18 oblasti, proti vlad. predlogu 26 obl. V Sloveniji bodi samo ena oblast, ker kulturni, gospodarski in socialni ozirni ne dopuščajo, da se Slovenija deli na dve oblasti. Nasprotstvo so zelo volika glede razdelitve države. Vsi znaki kažejo, da ne bo mogla priti niti narodna skupščina niti zakonodajni odbor do soglasnih zaključkov.

»Novi čas« razpravlja v uvodniku o nasprotstvu, ki je nastal med Francijo in An-

glijo glede gospodarske obnove Evrope. Članek zaključuje: Nobenih premaganih in nobenih zmagovalcev! Vsi so enakopravni. Vsi skupaj imajo z enako zavestjo dolžnost napram celemu človeštvu in socialnemu blagru pa tudi z enakimi pravicami stopiti skupaj, da premagajo posledice vojne. Zmagati mora misel, da je svet ena s-hidna družina. Zato pa je treba, da pride do odločilne besede delovno ljudstvo, ne pa sedaj vladajoči razred izkoriščevalcev, ki mu ni za splošni blagor, ampak za svoj profit.

»Svobodna Tribuna« poroča na spletke reakcionarnih ruskih emigrantov, ki streme za tem, da uveljavijo s pomočjo Francoske in Japonske carizem v Rusiji. Za izhodišče svojih naklepoj se poslužili ruski reakcionarji naše države. Kakor smo pripravili z vsemi močmi podpirati bedno rusko emigracijo, tako smo pa tudi odločni nasprotniki Wrangelove acije, ki pomenja nesrečo za svobodnoljubni bratski ruski narod.

Gospodarstvo.

Gospodarska kriza v Ameriki.

I. Uvod.

Eden izmed bistvenih znakov današnjega kapitalističnega gospodarstva je, da se proizvajanje dobrin ne vrši v to svrhu, da se zadostje človeške potrebe, marveč zato, da se napravi dobiček. Dobrine gredo na trg, da najdejo odjemalce, kupce. V svobodni konkurenci skuša vsak prodajalec privabiti kar največ kupcev za svoje blago. Cim bolj se je razširjala industrija in ž njo promet, tem večji je postal krog kupcev, tem bolj se je razširjal trg. Začetkom omejen na posamezne kraje, se je sčasoma razširil preko cele dežele in končno preko celega sveta. Dočim so si začetkom stali v gospodarskem boju nasproti podjetniki iste države, so stopili v poslednjih desetletjih v medsebojni boj podjetniki raznih narodov, in proizvajali so več, kakor pa so mogli prodati sami doma. Poleg tega pa so potrebovali sirovine in živila ki jih doma niso imeli ali pa ne v zadostnih množinah. Boj za nove odjemalce je postal vedno ostrejši in končal v svetovni vojni, v uničevanju in popolni deorganizaciji svetovnega gospodarstva. Okoli 300 milijonov prebivalstva srednje in vzhodne Evrope in ceneza dela Azije je tako obubožalo, da

se ne more nabaviti niti najpotrebnejših stvari. Propadanje teh milijonov pa pomeni tudi propadanje onih, kjer je vsega v izobilju — živil in industrijskih produktov. Antantne dežele in Amerika so zabredle v težko gospodarsko krizo.

Kriza, v katero je danes zabredel kapitalistični svet, ni kriza vsled nadprodukcije. Ta kriza je čisto drugega značaja. Njeni vzroki leže v dejstvu, da onih 300 milijonov ljudi ne more kupiti blaga, ki je na prodaj, ki bi ga sicer nujno rabili, ali ki ga ne morejo plačati. Kriza je svetovna, njeni vzroki leže v izgubi kupne zmognosti pretežrega dela Evrope in velikega dela Azije.

Ker smo zadnjič pokazali sliko današnje najbogatije zemlje na svetu, prikazali bogastva Združenih Držav, hočemo danes pokazati, kako se javlja svetovna gospodarska kriza v tej najbogatiji deželi.

Kriza v poljedelstvu.

Značilno je, da je današnja gospodarska kriza vzela svoj začetek v poljedelski produkciji obsežnih agrarnih ozemelj Severne in Južne Amerike, Avstralije itd. Prvi znaki krize so se pojavili v Združenih Državah koncem prvega polletja 1920, dočim so drugod nastopili že preje. Povod krizi je dala rekordna žetev l. 1919. Kako čr mna je bila to leto žetev pšenice v Združe-

prijatelja in nekdanjega sošolca princa de Conti dobiti dovoljenje nastopiti v Parizu pred kraljem. Imel je uspeh; njegova družba dobi naslov »kraljevska« in se vstanovi v Parizu. V naslednjem letu se Molière predstavi širši publiki s komedijo, ki jo je napisal sam, s »Précieuses ridicules«. Tudi tokrat je imel velik uspeh in njegova poezija je bila utrjena. Sedaj se prične seje njegovo ravno delovanje, občudovanja vredno. Zaposlen na dveh odrih — nastopal je pred široko publiko kakor tudi na dvoru — opravljajoč obenem posle ravnatelja, igralca in pisatelja, je v 13 letih napisal nad 25 dramatskih del, med njimi najmanj deset odličnih in prvostopnih. Naj navedemo nekaj važnejših: V že omenjenih »Précieuses ridicules« smeši ženske, ki hočejo posnemati fine, izobražene in duhovite dame in veljati kot take, kar je bilo takrat zelo v modi. »L'Ecole des mares« (Sola soprogov) (1661) in pendant k tej komediji »L'Ecole des femmes« (Sola žen) (1662) sta satiri na vse prestore in vsled tega pogrešene vzgojne sisteme. L. 1664. izidejo prva tri dejanja »Tartuffe-a« (Hinavec); nastala je nevihta ogorčenja in protestov, tako da je bila komedija prepovedana; dovolili so jo šele pet let pozneje. Dalje izide l. 1666. »Le Misanthrope« (Ljudomrzec) in l. 1668. »L'Avare« (Skopuh). Vsebinsko oziroma karakterizacija je pri teh dveh komedijah podana že v naslovu. »Les Femmes savantes« (Učene ženske) iz leta 1672, so satira na pretirano navado takratnega ženskega sveta, hotečega pri vsaki priliki pokazati svoje znanje in literaturi in znanstvu.

Zadnje Molière-ovo delo je »Le Malade imaginaire« (Namišljeni bolnik), ki smeši zdravniško vedo; vsklika je ta komedija iz Molière-ovega obupa, ko je uvidel, da mu ne more pomagati nobeden zdravnik. Bolehal je bolj in bolj. Ko je imel nastopiti v vlogi mišljenega bolnika pri četrti repriji, je bil že zelo slab. Odsvojevali so mu; toda on jim odgovoril: »Ali naj spravim svoje igralce ob kruh?« Na odprtem odru se mu je približala smrt; ušla se mu je kri in par ur pozneje je bil mrtev (17. februar 1673). Duhovščina pa prepove pisatelj »Tartuffe-a« javen pogreb in tako so morali pokopati največjega pisatelja komedije, ki ga je kdaj imela Francija, po noči.

Kot človek je bil Molière dober in velikodušen, mehak celo do svoje nevedne soproge. Bil je ljubljenec igralcev, kar pomeni za gled. ravnatelja mnogo, zelo mnogo. V zadnjih letih pa je postal vsled finančnega trpljenja za-

lasten in pobit. Toda energija ga ni zapustila, kar je dokazal takrat, ko je kljub bližajoči se smrti zandji stopil na oder. V splošnem pa je imel naravno igralca: ljubil je okusno potratno tako v oblačilih kakor tudi v opremi svojega stanovanja. V obče zapušča utis hlabrega in nežnega, ognjevitiga in občutljivega značaja, ki je bil podvržen preveč raznoličnim okolici, od katere se je moral nalesti nekaj napak.

Značaj Molière-ovih del je komedija predstavljajoča človeške napake in njih posledice. Prizanašal ni nobenemu, kajti v njegovih komedijah so zastopani vsi stanovi: plemeniti, znanstveniki, meščani, trgovci, kmetje, zdravniki, služabniki itd. Molière je pravzaprav realist; on je strogi opazovalec, ki mu ne uide ničesar: niti meščanska puhlost, niti napihnost plemenitnikov niti želja lepotic po dopadenju... vse skupaj velikansko zrcalo, kjer se lahko vsak ogleda. Vse te napake in hibe, na katerih je bolehal svojedobna človeška družba — in boleha še dandanes — vse te nedostatke, tja do najmanjšega (in četudi je samo besedica, ki jo človek pri govorjenju vsako drugo sekundo ponovi, kar ni sicer nič nenavadnega, vpliva pa smešno, če te kdo nanjo opozori) je Molière upodobil; v tem leži bistvo njegove komike. Toda ta komika je včasih resna, prerisna če pogledaš stvarjem od dna in tedaj boš našel v Molière-ovem smeju bridke solze. (N. pr. »Le Tartuffe«, »L'Avare«, »Le Misanthrope«.) Molière-ovi značaji so dovršeni, psihološko utemeljeni, da lahko se reče da so tipi; kako resnično in dovršeno so risani, nam priča dejstvo, da so imena njegovih zbranih oseb prešla v navadno govorico in da služijo še dandanes za označbo človeka, ki ima to ali ono napako (n. pr. C'est un Harpagon! Quel Tartuffe! itd.).

Ta veliki mojster v slikanju značaja in globoki opazovalec pa ni pisal svojih komedij sam; za razveselitev svojedobnih poslušalcev, hotel je tudi odvrniti od napak in njih posledic. Narava je dobra; torej ji je treba slediti, toda včasih jo tudi krotiti in zateči se k razumu; to zveni iz njegovih glavnih komedij.

Niti sila komike, niti značaji in morala se niso izpremenili v teh dolh letih stoletij od Molière-ovih časov sem; ko je Molière slikal družbo svoje dobe, je obenem naslikal človeštvo vseh časov in vseh dežel. Zato je popularen in vreden in spada med one pesnike s katerimi se ponaša celokupno človeštvo.

E-o.

Dnevne vesti.

— Kako naj se naslavlja naš kralj. Ministrstvo za notranje stvari je s odlokom z dne 2. jan. 1922, št. 14.681 ex 1921, naznanilo predsedstvu pokrajinske uprave, da mu je predsedništvo ministrskega sveta dostavilo naslednji dopis: »Stopiši na prestol kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander — drugi po vrsti vladanja — z imenom Aleksander prvi kralj (glasom št. 56. ustave) Srbov, Hrvatov in Slovencev iz dinastije Petra I. Karadjordjevića. Z ozirom na to je naziv vladarja naša nove kraljevine Aleksander Prvi (I.) kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev ter prosil po nalogu p. predsednika ministrskega sveta kabinet, naj se pri navajanju imena Nj. Vel. kralja rabi samo to ime.«

— Trinajsti mesec za železničarje odložen. Prometni minister je odgovoril poslanca dr. Koruna, da se bo železničarjem po možnosti ugodilo glede povišanja plače za polovico in glede nabave tople zimске obleke (najbrž na polje), toda plača za 13. mesec se ne bo izplačala.

— Visoko odlikovanje za mariborskega škofa. »Epoha« poroča, da je mariborski škof dr. Mih. Napotnik odlikovan z redom sv. Save I. razreda. Kakor znano, je škof že dalje časa opasno bolan.

— Plaćevanje davka na poslovni promet. Zveza trgovskih gremijev in združig opozarja vse zainteresirane, da je davek na poslovni promet ostal neizpremenjen v izplačilu, da različne časopisne vesti o izpremenbah in ukinitju tega davka ne odgovarjajo resnici. Prvi plačilni rok za pade najpozneje 30. januarja 1922. Vsi trgovci in obrtniki so primorani voditi predpisane knjige in izplačati davek v znesku 1% od storjenega prometa, ker sicer zapadejo občutni denarni kazni.

— Zadnji Uradni list (št. 4) je prišel. »Pravilnik za izvrševanje uredb o organizaciji finančne kontrole« na 45 straneh.

— Za zgradbo železnice Beograd-Split preko Valjeva, Sarajeva in Metkovića se je ponudil naš vladni neki ameriški konzorcij.

— Umrl je v Beogradu general Pavle Sturm-Jurišić, kancelar kraljevih redov in bivši osebni adjutant kralja Petra Osvoboditelja. Pokojnik je prišel v Srbijo kot mlad pruski oficir, se udeležil vojn l. 1876, 1878, 1885 in 1913. V svetovni vojni je bil divizijski komandant ter se je opetovano odlikoval.

— Pristojbenik za takšno, sodno in pošto tarifo (204 strani) je izšel in se ga dobi oziroma naroči pri izdajatelju dr. Ivan Černetu. Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6. Cena 12 Din, po pošti kot priporočena tiskovina dinarjev 12.50.

— Umrl je v St. Rupertu na Dolenskem neledni posestnik in večletni župan g. Jos. Brear, v visoki starosti 80 let. Pokojnik je bil izredno načitan, navdušen za vse narodne ideale ter do svoje smrti bistrega duha. N. p. v m!

— Umrl je v bolnici v Mostarju hercegovski provincialni fra David Nevistić, ki se je eden prvih v Bosni in Hercegovini prijavil in je deloval za majniško deklaracijo.

— Poroka. Na Jesenicah se poročila danes gđ. Marica Humerjeva, hčerka znane rodoljubke g. Lovra Humerja z gospodom Borivojem Jovanovićem, kt. podporučnikom, istotam. Bilo sretno!

— Zopet velika železniška nesreča. Na postaji Batinaica pred Zemunom sta trčila skupaj dva osebna vlaka. Poškodovani sta obe lokomotive, več voz je skočilo s tira. Več železničarjev in potnikov je bilo težko poškodovanih.

— Razprava proti bosanskim rudarjem v Tuzli. Včeraj so se nadaljevala zasliševanja posameznih obtožencev. V razpravni dvorani je zahito polno občinstva, ki s svojimi komentarji zelo moti tek razprave. Večina občinstva je na strani obtožencev. Gniljav prizor se je odigral, ko je hčerka glavnega obtožence začela glasno jokati in prostiti, naj izpuste očeta. — K razpravi se še povrnemo.

— Delavsko gibanje v konservni tovarni na Vrhniki. Ze delj časa dobivamo pritožbe iz vrst delavstva konservnih tovarnen na Vrhniki glede slabega ravnanja z delavci in še slabših plač. V zadnjem času so se delavci v svrhu samopomoči organizirali v enotno fronto proti zlorabi delavstva od strani mednarodnega kapitala, ki si kuje tu lepe dobice. — Vodstvo tovarne je odgovorilo na to organizacijo, ki jo vsekarerako jako inkomodira, z različnimi sredstvi, ki stremijo za tem, da se ta organizacija razbije. Pri tem je poseglo vodstvo tudi po takih sredstvih, ki so v stanu delavstva, ki je bilo do sedaj disciplinirano, razburiti do skrajnosti in ga dovesti do ne ljubih in vsestransko škodljivih nastopov.

— Predvsem so opustili nenadoma 15 delavk s povodom, da ni dela, dasi je tovarna v najlepšem obratu. Poleg raznih šikan pa je napravilo vodstvo nepreviden korak in dalo aretirati brez zadostnih preiskav ves delavski odbor, češ, da so to sami boljševiki in hujskači. Ta korak se nam zdi silno prenapet, kajti v ti strogo delavski organizaciji so delavci vseh političnih strank in strui in po zahtlivi zanesljivih ljudi delavci in delavke, kateri so vse preje, kot boljševiki. — Tudi plače delavstva ne odgovarjajo današnjemu položaju delavstva pri uslužbenih tako bogatega in dobičkanosnega podjetja. — Za 9—10 urno delo dobe najboljši kvalificirani delavci 60 do 80 kron, navadni delavci 40 do 50 K, delavke pa 26—30 kron. Po dobljenih informacijah bi bilo vsekakor umestno, da vodstvo tovarne ne postopa z delavci, ki prosijo za pobojšanje svojega položaja, tako brezobzirno, marveč da zavzame malo bolj socialno stališče in ne razburja delavstva z brezobzirnimi ukrepi.

— Nevaren tat. — Dihur v kurniku. Dne 9. dec. m. t. so prišli nevarnega tatar sicer sodnjam dobro znanega Franceta Kostruma, doma iz Koprar pri Kranju. Kostrum je bil radi tepežov in tatvin že osemkrat kaznovan. Kradel je sam ali v raznih družbah že od aprila l. l. in sicer kolikor se je moglo doznati v Brezicah, v Metliki, v Novemestu in končno po Gorenjskem. — Usoda ga je doletela v Čopovi gostilni v Zirovnici. Tam je ponival v sebi vredni družbi, v kateri je bila tudi neka Ivana Amanova. Zvijajoč je izvalil iz hleva, kjer je bil tudi kurnik, domačo dekle. Ko je bil

hlev prazen je šel Kostrum — v tej vlogi dihur — v hlev in je poredal glave osmim kurnam in enemu petelnku. V naglici je razmetal glave kar po hlevu, kuretno pa je odnesel preko vrta za plot. Ko se je dekla vrnila v hlev je takoj zapazila kurji pokoli in javilo zločinost gospodini. Kostrum pa se je vrnil še ves okrvavljen v gostilno. Na vrtu so našli med tem 5 zaklanih kurn. — Kljub temu, da je Čopova dobro vedela, kdo je tat, si tega ni upala povedati, ker se je bala divje pisane družbe. Šele ko sta prišla dva domača fanta, sta tatove pregnala, vendar pa so ti odnesli v ženski rutli zavite tri kure s petelnkom. Končno sta jih fanta vrela in jim odvzela plen. Kostrum vse tatvine prizna, za kure pa pravi, da jih je kralj v polni pijanosti, kar se je izkazalo za neresnično. Obsojen je bil na 5 mesecev težke ječe z vsemi poostriili.

— Neznano hluhomno dekle, staro približno 20 let, so aretirali zaradi tatvine v Velikih Laščah. Komur bi bilo o podobni deklci kaj znano, naj javi preiskovalnemu sodniku v Novemestu.

— Prepričanje parcele — § 104. — Povodom parcelacije podobčinskega sveta v Voščah na Gorenjskem se je razhudil kmet Mihael Odr iz Brda nad nadgremetrom Ivanom Petročnikom, češ, da je bil pri razdelitvi oskudovani in ni dobil prave parcele. Nabrullil je nadgremetrom in njegove domišljene zarotnike, da je to lumparija in golujija, sramota za srenjo in očitni podkupovanje. Po izpovedi prič je bil obsojen Odr, ki se obravnave ni udeležil, na 300 dinarjev globe ali na šest dni zapor.

— Nesreča. V bolnici je umrl 74letni Franc Colnar iz Loke pri Menzju, katerega je povozil dne 4. jan. pred vasjo Rateče avto št. 527. — Na postaji Grosuplje je stopil s stroja žel. delavec 22letni Karol Gale. Na zledenih tleh mu je spodrsnilo tako, da je padel in si zlomil levo nogo.

Ljubljana.

— Odlikovanje pridediteljev ljubljanskega velesejla. Včeraj ob 11. uri dop. je izročil pokrajinski namestnik g. iv. Hribar v kraljevem imenu odlikovanja, ki so jih dobili razni prideditelji in izvršitelji ljubljanskega velesejla. Slovesnost se je vršila v vladni palači. Po kratkem nagovoru pokrajinskega namestnika, ki je poudarjal velik pomen in neopredeljen uspeh velesejla, osoblilo z ozirom na našo industrijo, trgovino in obrt in omenil zasluže posameznih odlikovancev, je razdelil pokr. namestnik sledeča odlikovanja: Red sv. Save III. reda: seka nač. dvor. svet. dr. Rudolfa Maru, veleindustrijaicu Francu Bonacu, (predsednik velesejlskega odbora), veleindust. Vinko Majdicu, preds. Zveze industricev Dragotin Hribarju, veleind. Petru Kozini in pa dr. Val. Krisperju, ki je bil vsled bolzosti odsoten. — Red sv. Save IV. razreda so dobili: Arn. Jos. Costapera, veleind. Ivan Jelčič in veleind. Avg. Zabar (tudi radi boleznj odsoten). Red sv. Save V. razr.: Preds. zveze obrtnih združig Eng. Franchetti in Ivan Rebek iz Celja. — V imenu odlikovancev so se zahvalili za visoko odlikovanje gg. Franc Bonac, Drag. Hribar in Eng. Franchetti. Poudarjali so vsi potrebo našega gospodarskega osvobodjenja, skupnega dela za napredek in procvit naše industrije, trgovine in obrti. — Slovesnost se je zaključila z vzklikom: Živel kralj Aleksander! Po zaključku je izročil g. P. Kozina pokrajinskemu namestniku zbirko 50.000 din. za fond trgovskih in obrtnih šol.

— Pokojniški zaklad za zdravniške vdove in sirote kraljevine SHS v Ljubljani je imel dne 5. januarja v magistratni dvorani pod predsedstvom svojega načelnika dr. P. De Franceschi-ja svoj redni letni občni zbor, ki je sklenil na predlog upravnega odbora, da se izplača letošnja pokojnina v znesku 500 dinarjev že početkom februarja. Vdove naj pošljejo na naslov blagajnika dr. E. Dereani-ja v Ljubljani dokazila, da še žive in se niso zopet omožile. Člani se pozivajo, da vplačajo na poslano jim poloznico na tel. označeni znesek tekom januarja (§ 6. dr. pravil). Pravila se dajo na novo natisniti in se članom doposlije proti vplačilu 5 dinarjev. Občni zbor je soglasno pritril izvajanjem svojega predsednika, ki hoče društvo postaviti na širšo podlago. Pekočine bo treba povišati z ozirom na sedanje stanje valute na najmanj 2—3000 dinarjev letno. Radi tega je načelnik iskal in tudi že našel novih virov, ki pomnože društvene dohodke, ne da bi trebalo članom povišati letno pristojbino. Društvo vabi vse neudane tovariše k pristopu, saj je donesek letnih 150 Din. uprav malenkosten, a dober, ki jih živjajo vdove in sirote, so neprimerno velike. Kakor je dokazala svetovna vojna, ni vrednost denarja, naloženega v denarnih zavodih, stalna, nasprotno, pada čedalje bolj, a nad vse gotova je posameznika moč, ki se prilagodi stanju valute. V društvu ni sovraštva, neveljivosti, osebnega nasprotstva in egoizma, pač pa prava kolegljalnost in čista bratovska ljubezen do onih, ki so nam jih zapustili naši umrli tovariši v preskrbi! Tovariši! Vrata so odprta, vstopite! Požrtavljeni vsi, ki imate srce za vdove in sirote! Upravni odbor je sestavljen takole: Načelnik dr. P. De Franceschi, podnačelnik dr. E. Mayer in dr. A. pl. Valenta, blagajnik dr. E. Dereani, tajnik dr. R. Kobal, namestnik dr. V. Breskvar in dr. Tone Jamar, revizorja dr. M. Rus in dr. J. Demšar.

— »Bratstvo«. V ponedeljek ob 18. uri je seja plesnega odseka v društvenih prostorih (Rimska cesta št. 19). Zadeva valuta, zato udeležba in ročnost dolžnost. — Načelnik.

— »Bratstvo«. Opozarjam vse člane in članice, da je zbirališče za v Lasko danes točno ob pol 12. uri pred južnim kolodvorom. Bratje in sestre polnoštevilno in točno! Predsednik.

— Tatjanin dan. V Ljubljani živci Rusi prirede 25. t. m. pod pokroviteljstvom »Kola ruskih sester«. Tatjanin dan v korist ruskim dijakom-visokosolcem. Program bo ravnopraven in sicer se prično ob 4. potujoči koncerti v kavarnah Union, Zvezda, Slon in Evropa. Ob 8. zvečer bo pa v Narodnem domu v veliki dvorani elitni koncert, kjer bodo peli naši najboljši umetniki in umetnice.

— Po daljšem presledku nastopi pri nas v Ljubljani zopet komorni kvartet Zika in priredi svoj III. komorni večer v dvorani Filharmonične družbe dne 23. jan. — Naši Zikovci so s svojim koncertom v Ljubljani odlašali nalašč toliko časa, da se jim nudi prilika pokazati svojo izvežbanost in izredno akustični dvorani naše Filharmonične družbe. Med tem so bivali člani kvarteta del časa v Pragi, kjer so priredili več komornih koncertov. Vse kritike o teh koncertih so bile naravnost sijajne. Posebno omenjamo še to, da so nastopili tudi na

Dunaju pred razprodano dvorano in dosegli ravno s Smetanovim kvartetom »iz mojega življenja« največje uspehe. Velik del teh kritik je bil nedavno objavljen v naših dnevnikih. Vstopnice so v predprodaji v pisarni Glasbene Matice od 18. t. m. dalje.

— Tečaj za izdelovanje lasnih mreže se odprvi prihodnje dan na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani. Turjaški trg 6, II. nadst. Vpisuje se od 9. t. m. naprej. Izdelovanje lasnih mreže postane lahko zelo dobičkanosna domača obrt za žene in dekleta v Jugoslaviji, ker do sedaj so dobajali ti izdelki v velikih množinah iz inozemstva. Pouk je brezplačen, potrebni material in učila so vsem na razpolago. Učence so redne in hospitantke, ki obiskujejo tečaj, v kolikor jim dopušča čas. Na zavodu se uče še druge tehlike: šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela. Ženska ročna dela dajejo lahek in dober zaslužek, tako družini, kakor samici, kar je uvaževanja vredno, zlasti sedaj, ko vlada tako velika draginja.

— Suspendiran advokat dr. Pegan — obsojen. Svoječasno smo poročali, da je bil obsojen dr. Pegan, radi znanega pretepa v Strujski gostilni v Vižmarjih na dan prevoza naše narodne žrtve Ivan Brenčeta iz Suhega bajerja na Gorenjsko. Napadela je posumnika Franca Bizjaka, ki je nevede, da se nahaja v sosednji sobi dr. Peganova družba, govoril o žalostni usodi Ivana Brenčeta in o krivici njegove obsojbe. Med temi je omenil Bizjak tudi dr. Pegana. — Dr. Pegan je bil obsojen pri prvi instanci na 1000 kron globe ali na 48 ur zapor.

— Pri vzkličenju obnavljanja je poudarjal dr. Pegan, da mehanje s steklenico proti Bizjaku ni kaznivlo, kljub temu, da se je že pri prvi in stanci ugotovilo, da je samo nasilen zadržek odvrnil dr. Pegana od noboja. — Vzkličenj senat se zagovoru dr. Pegana ni mogel priključiti in je potrdil obsojbo prve instance v polnem obsegu.

— Upravna slika umetnice Claire Trost-Fiedler. V izložbenem oknu tvrde Magdič je bila razstavljena slika zgoraj imenovane umetnice. V trgovino pride neka oseba in zahteva sliko, češ, da jo nose po nalogu koncertnih pridediteljev v Union. Slika je od tega časa izgubila. Dočelnik, ki jo je odnesel, naj jo vrne ravnatelstvu Glasbene Matice, ker je slika draga in jo potrebuje umetnica pri nadaljnjih koncertih.

— Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo, dne 15. t. m. ob 15. do 20. ure. Vstopnina prosta. Se priporoča Vek. Dolničar.

— Organizacija »Nakarijev« hot. kav. in gostinskih uslužbenecv v Ljubljani vabi vse člane, da se sigurno udeležijo II. občnega zbora organizacije, ki se vrši v »Narodni kavarni«, Gosposka ul., v torek, dne 17. januarja 1922 ob 24. uri. Člani naj prinese izkaznice s seboj, ker se bodo zamenjale z novimi. Dostop imajo le uslužbenici gori omenjenih kategorij. — Oulor.

— Smrtne kasa. Po dolgem bolehanju je umrl v petek gostilničar g. Podražni na Sv. Jakoba trgu. N. v. m. p!

— Razne tatvine. Kralju Ivanu Ferriju je bila ukradena slika za 700 kronami.

— Gostilničarju Josipu Mačku je bilo ukradeno tekom enega meseca okrog 100 kozarcev, vrednih 1200 kron, in večje številno raznih steklenic. — Pavil Zamoškarjevi na Miklošičevi cesti je bila ukradena večja množina raznega perila in en dežnik.

— Naša se je ženska usnjata ročna torbica z nekaj listinami in malno vsoto denarja. Kdor jo pogreša, naj se oglasi pri Franju Rozniku, Cesta na gor. železnico 20 (Pucher), kjer dobi isto nazaj.

Maribor.

— »Ljudska univerza« in kemični tečaj. »Ljudska univerza« ustanovljena že nekaki mesec in polno tik pred njenim ustanovnim občnim zborom, ki se vrši 18. t. m. Za enkrat pa namerava »univerza« prirediti poljudni kemični tečaj. Po 14 dnevih reklam za ta tečaj se je zgledalo za Maribor sramotno nizko število udeležencev. Namreč celih 161 Treba pa je vsaj še enkrat toliko prijav, da se tečaj izplača, kakor se razglasa sedaj. Kaj je vzrok tako nizki prijavi? To gotovo ni sama brezbriznost občinstva. Saj kemija je zelo zanimiva in seza globoko v življenje vsakega posameznika, dasi povprečno občinstvo nima dosti pojma o njej. Ravno zato, ker pripisuje občinstvo ne pojmuje te važne stroke, se ne odziva jušuhopnim noticam. In bojimo se, da bi slab začetek ne pomenil tudi slabega konca. Izprva naj bi se začelo morda s kako drugo stroko, ki je bolj popularna in tudi bolj »vleče«. Je pa še nekaj, česar ne smemo prezreti. Prijave sprejema časni tajnik, bivši prof. Faval. Mnogi pa mislijo, da bode imel predavanja v kemiji tečaj na sam. Njegovo ime pa za tako zadevo ni ravno najboljša privlačna sila, dasi je imelo v času političnega vrvenja med delavstvom dober glas. Naj bi se torej imenovalo vsaj predavatelja. Ime govorika čisto bolj učinkuje, kakor pa snov.

— Osobije vzdrževalnega odseka za brzojav in telefon v Mariboru je namosto v ena na grob pok. očetu pošnega direktorja dr. Debelaka zložilo 416 kron, od katerega zneska se je 208 kron darovalo »Jugoslovanski Matici« in 208 kron »Ljudski knjižnici«.

— Občni zbor žel. pevskega društva »Drava« se vrši dne 20. jan. 1922 točno ob 20. uri v tajništvu ZJZ v Narodnem domu. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti.

— Beg iz učiteljskega stanu. Učitelj Jerkovič, ki je služboval pri Sv. Benediktu v Sl.-v. goricah, je zapustil učiteljski stan in odšel nekam v Bačko v privatno službo. Zdi se, da mlajše učiteljstvo sluti slabe čase, ki se bližajo tudi temu stanu in se jim pravočasno hoče izogniti.

Celje.

— Ljudsko vseučilišče v Celju. Jutri v ponedeljek bo predaval zdravnik g. dr. Rajsp »o hranje«. Ponoril bo svoje zanimivo predavanje o hranilni vrednosti posameznih slovenskih živil z interesantnimi tabelami. Predavanje bo zelo zanimivo za gospodinje in matere.

— G. dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju je naznanil odvsetniški zbornici, da se v treh mesecih preseli v Maribor.

— Dinarško vevlavo so z novim letom uvedli tudi nekateri celjski trgovci.

— V celjski mestni klavnič se v tednu od 2. do 8. januarja začel: 2 bika, 41 volov, 24 krav, 17 telic, 2 teleta in 1 prašiča.

— Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju je na svojem rednem občnem zboru sklenila zvišati zadržno doležno glavnico na 800.000 kron na ta način, da morajo dosedanj zadržniki doplačati na svo-

je deleže toliko, da bode znašal en delež 4000 kron, povabi se pa k pristopu še drugi pridelovalce vina, ki dosedaj še niso bili zadržniki. Zadruga, ki obstoja že 12 let, si je z varčevanjem pridobila že lepo imetje in se vsled preneke deležne glavnice v sedanjih težkih časih ni mogla tako razviti, kakor to žele njeni člani. Njen obstoj pa je zagotovljen.

— Sahnovski klub v Celju priredi za svoje članke turnir, ki se prične 16. t. m. ob 8. uri zvečer v klubovi sobi.

— Mestno učiteljsko inozemstvo in osnovnih šol v Celju je darovalo »Jugoslov. Matici« kot povelito darilo 4140 kron.

— Slovensko društvo »Nepoleon« v Celju ima danes v nedeljo 15. t. m. ob pol 3. uri popoldne v hotelu »Balkana« svoj občni zbor. Vstop je dovoljen tudi nečlanom.

— 18 odvsetniških pisarn inamo v Celju. V Mariboru, ki je mnogo večji, pa jih je komaj 25. Ni čuda, če vinda stanovanjska beda!

— Razpisana dela. Mestna magistrat celjski je razpisal mizarsko in pisarsko delo, popravilo oken in vrat, v nekaterih sobah tudi tal, v Aleksandrovi vojašnici. Poudrbe je poslati mestnemu magistratu.

— Vozna pošta Celje-Volmke. Naš tozadevi dopis je upravitelj v toliko, da Volmčani sobotno pošto redno dobivajo, pač pa ob nedeljah ni s Celjem nikake zveze in dobivajo nedeljsko pošto šele v ponedeljek popoldne.

— Zoper prebire vožnje avtomobilistov. Mestni magistrat celjski razglasa: Mestni svet celjski je v svoji seji 27. okt. m. l. sklenil, da se morajo avtomobilisti ob suhih dežjih, ko vzdigujejo obilico prahu, voziti počasi do 10 km brzine v uri. Prestopki se kaznujejo z denarno globo do 250 Din. ali z zaporom do 48 ur.

— Občni zbor Sportnega kluba Celje se vrši v torek, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma.

Sokolstvo.

— Srednjaški zbor Sokolskega društva v Siskih naznanja, da ne bo sprejemal nobenega članstva in naraščala k redni telovadbi v času od 19. februarja do 1. sept. 1922.

Sport in turiztika.

— Izšla je prva številka novega letnika naše ilustrovane sportske revije »Sport«. V vsebini posnemamo: Dr. Zizek »Pomen sportnih organizacij«, Dr. Bleiweis »O nemški visoki šoli za telesno vaj«, »Pariski zrakoplovstvo«. Občni zbor kolesarskega podsaveza ter kolesarske Hrilice. In Sportni pregledi.

— L. A. S. K. vabi vse člane in akademike sportne na občni zbor, ki se vrši v nedeljo 15. jan. ob 10. dop. na univerzi. soba št. 77, I. nadst.

— Planinski ples dne 1. februarja t. l. na dan pred Srečnico, se bo vrši v veliki dvorani in sokolski telovadnici Narodnega doma v Ljubljani, v vsaki dvorani ob oddelke vojaške gošbe Dravske divizije. Stranski prostori bodo prirediteli, kakor pri poprejšnjih Planinskih plesih, za okrepitev bo v to svrhu postavljenih 11 paviljonov. Posebna vabila se ne bodo izdajala. Toletla bodi planinska, narodna noša ali promenaadna.

Književnost in umetnost.

— Lastniki domačih umetnin. Strani slovenskih krajin se nahaja tudi v zasebni lasti mnogo umetnin (slik, risb, plastik itd.), ki so jih v teku stoletij ustvarili domači podobačeli. Društvo »Narodna Galerija« v Ljubljani, lastnik izrednega razstavšča za umetnine, namerava o Veliki noči letos v Ljubljani prirediti umetniško razstavo, ki naj bi predmetoma ponazarila, kako se je v nas tekom stoletij razvijala upodabljaljoča umetnost. Ker v to potrebno gradiva ne more v dovoljni meri znesti zgoli iz javnih zbirk in hranilišč, prost zasebne lastnike tem potom, naj ustrezajo kulturni nameri dobroto po dopisni sporoc, katere domače umetnine hranijo in bi bili voljni, proti jamstvu za točno vrnitev ne poškodovane umetnine ter na trošek društva, prepustiti Narodni Galeriji zgoli za dobro n

Zihei Zevaco:

„NOSTRADAMUS“.

»Gospoda,« je dejal Beaurevers, pozdravivši vojnika, ki sta stražila pred vhomom, »rad bi govoril z gospodom velikim profesorom.«

»Velikega profosa ni več,« se je odzval eden izmed stražarjev.

Beaurevers je prebledel. Nekaj se je trgal v njegovi glavi. V njegovem spominu... A drugi stražnik je dodal:

»Nič se ni imenovni naslednikom gospoda Roncherolleskega.«

»Ah, res!« je vzkliknil Royal, ki se je vtem osvestil. »Ali ni baron de Roncherolles...«

»Zapr!« je Gradiču. Da, gospod! Poiščite ga tam.«

»Zapr!« je ponovil Beaurevers, strmeč sam nad seboj, ker je bil od skrbi za Florizo, od sreče nad njeno rešitvijo in od blaženstva, s katerim ga je navdala njena bližina, tako določa pozabil dejstvo, ki ga je vedel že nekaj dni! Novica, da je veliki profos aretiran, je bila vendar prvi povod, da je planil iskat Florizo ter se — ker je ni našel — zatekel k Nostradamu, ki mu je pokazal njeno sled!

Veliki profos zaprt v Gradiču! Mladi mož se je jedva premagal, da ni zavrisnil. Dejstvo Roncherollesove aretacije je pomenilo, da se nič tehtnega več ne upira izpolnitvi njegove ljubezni. Floriza nima svojcev, da bi jo branili; kakšnemu varstvu naj se zaupa ubogo dekle, če ne njegovemu?

Vzrok za njegovim hrbitom je zadušil to radost v kralj. Floriza je slišala vse!... Trepetala je, blede od groze; hči velikega profosa je dobro vedela, da je Gradič navadno zadnja postaja pred moriščem! Royal de Beaurevers jo je molče premleril z očmi. Tesnoba zrneda se je dvigala v njem ob pogledu na to otroško bol. Obraz se mu je zmračil; njegove črte so se krčile od hudega notranjega boja. Nato pa je odločno mahnil z roko in stopil hi kočiji:

»Ste li slišali?«

»Moje oče je izgubljen!« je zajekala Floriza. »Kdor zapre velikega profosa v Gradič, ima namen, da ga tam pozabi do smrti. Edina pot iz gradiških celic drži na morišče!...«

»Veliki profos ne pojde na morišče, niti ne ostane v Gradiču,« je rekel Beaurevers.

»Kdo ga izpusti na svobodo?« je hlipnila Floriza.

»Jaz. Ko mine osem dni, bo vaš oče svoboden. Prišezem vam. Ali mi verjamete?«

Florizino oko se je s strastnim občudovanjem uprlo v ljubljenega junaka. Sklenila se je roke in zamrmrala:

»Verjamem!«

»Bog!« je zavrisnil Royal v svojem srcu, »ti veš, da umrem blažene smrti, ako bi me stal ta pokuš živeti!«

Floriza pa si je govorila, ne da bi odtrgala oči od njegovega obličja:

»To ni prav — oh, ni prav! Smrten greh je, o Bože! Ne kaznuj me, angeli nebeški... za to, da mi je dražji od rodnege očeta!...«

Zabranim mu iti v Gradič... in se pojde vendar, pojdeva skupaj in pogineva oba!...«

»Dotlej pa,« je povzel mladi mož, »se izvolite zadovoljiti z materjo, ki vam jo lahko ponudim.«

»Mater imate zame? Čigavo? Svojo lastno?« je vprašala Floriza

z ljubko radovednostjo, ki hoče vedeti o svojem ljubincu vse, prav vse...

Beaurevers se je zdrnil in pomislil.

»Svojo?« je dejal. »Ne. Ta žena ni moja mati. Jaz nimam ne metere ne drugih svojcev.«

»Poslej boste imeli mene!« je vzkliknila Floriza iz srca.

Royal jo je gledal kakor boginjo sreče. Na slehernem ovinku njune skupne poti je našla besedo, ki je izražala ves njegov raj... Njiju pogleda sta se objela kakor tople, strastne roke...

»Kam me spravite?« je povzela Floriza, ki se je prva osvestila.

»K ženi,« ki sem jo srečal šele dvakrat ali trikrat in je bliže ne poznam. A prišezem vam na svojo dušo, da čuti ta neznanica zame kakor prava mati in bo ljubila vse, kar ljubim jaz.«

»Peljite me kamor vam drago,« je odgovorila devotica z ljubko nedolžnostjo, »saj vem, da bom varna v zavetju, ki mi ga izberete vi.«

Skočil je na konja in jahal naprej. Kočija mu je sledila. Kmalu so se ustavili v Fkalski ulici, pred hišo Gospe brez imena.

Royal de Beaurevers je peljal Roncherollesovo hčer k Mariji Groixmartske.

Mladi mož je ustavil kočijo pred hišo Gospe brez imena in pomolil Florizi roko, da bi stopila z voza. Nato je odločil vozniaka, nagradivši ga s svetlim rumenjakom. Hišna vrata so se odprla, še preden je Royal potrkal.

»Mirta!« je vzkliknil Beaurevers. »Ti tukaj?«

»Videli so vas od zgoraj,« je rekla Mirta, ozrši se naglo na Florizo, »in so vlecili, naj vam odprem.«

»Dobra Mirta!« je dejal Royal ves vesel. »Daj mi vsaj, da te poljubim!«

In res jo je poljubil na obedve lici. Mirta je vzdihnila.

»Čudno se vam zdi, da sem tu?« je povzela, da bi prikrila svojo zmedo. »Zgodba o požaru moje nesrečne krčme se je razvedela. Še zdaj me iščejo, ker sem takrat pomagala nekemu, ki ga poznate. Bivanje v Periški ulici ni bilo več varno zame; Gospa mi je rekla, naj ostanem tu... A stopite gori... saj pravim, da vas je videla in vas neštrpno pričakuje.«

In spet je vzdihnila. Florizin prihod je pomenil konec njenih najlepših sanj...

Prišleca sta stopila v hišo. Vrata so se zaprla za njima. Floriza je čutila, kako leze nanjo tegoba. Vprašala se je, čemu jo napada ta neopredelivi strah. Ko pa je vzdihnila oči, je zagledala vrhu stopnic žensko postavo v črni obleki. Obraz te ženske je bil mrljiškobed. Kdo ve, morda je bila res prikazen z onkraj groba? A ne; oči te ženske so živele...

Pogled Marije Groixmartske je poivil na Roncherollesovi hčeri. Dekle je zamolčilo vzkliknilo in se ne hote priželo k Beaureversu.

»Kdo je ta ženska?« je šepnila Floriza. »Evo... tam... bojim se je, kakor se nisem bala še nikoli v svojem življenju...«

»Pomirite se,« je rekel Beaurevers. »To je mati, ki sem vam jo objubil; ona vas bo varovala!«

Tako govoreč je podal Florizi roko in krenil z njo po stopnicah.

Ubogi Mirti se je zdela, da gleda vnebohod dveh angelov, dočim je nil paradiž zaprt. Toda hčere preprostega naroda so čisto obdarjene s plemenitim ponosom. Da: Mirta,

otrok vlačuge, je res sanjnila o tem, kako se ohrani čisto in nedotaknjeno za Royala Beaureversa.

Ta ljubezen je bila svetelnik vsemu njenemu mlademu življenju, kakor daleč je segel pogled nazaj. In svetelnik je ugasnil... Teda Mirta, ki v hrabrosti ni zaostala za Florizo, jo je v izkušnosti celo prekašala. Takoj je sklenila premagati ljubezen, ki ni obetala izpolnitve. Bleda, s solzami v očeh, je sedla v spodnji izbi na klopi, zakrila si zali obraz z predpasnikom in zamrmrala: »Gofovo je bilo sojeno, da mi ostane vedno le brat.«

(Dalje prih.)

Drobiž.

* Pasja zvestoba. Švicarski listi poročajo izreden slučaj pasje zvestobe, ki se je dogodil v mestu Altikonu, v žiriskem kantonu. Neki lovec je odšel s svojimi tremi psi v gozd, kjer se mu je po nesreči sprožila puška in ga smrtno ranila. Eden njegovih psov je takoj tekel domov ter skušal z lajanjem obuditi pozornost družine, toda sluzinčad ga je, nič hudega sluteč, zaprla. Drugi pes je tekel k hiši gospodarijega prijatelja ter na podoben način skušal pomagati svojemu ponesrečenemu gospodarju, toda tudi brez uspeha. Drugi dan, ko so točevali sorodniki šli iskat ponesrečenega, so ga našli kaj hitro, ker je tretji pes ostal pri svojem mrtvem gospodarju ter presneljivo lajal, tulil in cvilil.

* Veter odnesel celo mesto. Iz New Orleansa poročajo, da je v mestu Spencer divjala tako strahovita burja, da je celo mesto podrla, hiše odkrivala in raznesla strehe in dimnike na vse strani.

* Apno, zdravilo proti jetiki. Doktor Cautiere je potrdil medicinski akademiji v Parizu o novi metodi zdravljenja tuberkuloze. Najprej je poydarjal, da ni niti eden delavec, ki je bil zaposlen pri apneničih, obolen na tuberkulozi. Zato je dr. Cautiere skušal zdraviti svoje bolnike z isto atmosfersko sluzinčadjo, v kateri žive gori omenjeni delavci. Rezultat je bil zelo dovoljen, ker je mogel zabilježiti 40 popolnih ozdravljenj. Slične poizkuse z istim uspehom je napravil tudi neki drugi zdravnik.

* Visoke številke o ameriški kinematografski industriji. Podpredsednik banke »First Nationalbank« v Los Angelesu, John Barber, prinaša malo statistiko filmske industrije v Ameriki. Leta 1920, je znašala investiranja svota 700 milijonov dolarjev. Zaposlenih je bilo 20.000 oseb. V vseh ameriških kinematografih je prostora za 5 in pol milijona ljudi. Vsaki dan je več predstav in prostori so gotovo vsi polni.

* Drago plačana lepota. Newyorški milijonar Plant je peljal s seboj v avtomobilu lepo koristko H. Jesmer. Ker pa se ni znal posebno dobro ravnati z avtom, je zadel v neki kandelaber in nesreča je hotela, da si je pri tem koristka razbila oko in spodnjo celjust. Pri sodišču je zahtevala odškodnino pol milijona kron, ker si je za vedno pokvarila lepo lice. Vprašanje je, če bo toliko odškodnino tudi res dobila.

* Priporočamo Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg 8, Hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po 4 in pol odstotka; hranilne vloge z odpovednim rokom pa po dogovoru.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera priznanja go dospel od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

Elsa lijino mletno mijo
najboje blago, na lindeje „milo lepota“; 4 kosi z „otom in postnino 93 Kr.

„Elsa“ cbrzna pomada
odstrani vsako nečistost: kožo, sončne poge, zaželance, nabore, itd., naredi kožo mehko, rožnato, belo in čisto; dva zamot in postnino 52 kron.

„Elsa“ Tanochina pomada za rasti las
krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in postnino 52 kron.

Prodajači
ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.
Kamno: Lijino mletno 15 Kr.; Brikons 8 Kr.; najdnejši ligan-puder Dr. Klu era v velikih originalnih škatuljah 30 Kr.; najdnejši ligan zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za poge v vrečkah 5 Kr.; zobni prašek v škatljah 7 Kr.; v vrečkah 5 Kr.; Smeti divja za poge 8 Kr.; šampon za lase 5 Kr.; rumenilo 12 škatljah 5 Kr.; najdnejši parjem po 40 in 60 Kr.; Močna voda za lase 56 Kr. Za te ravne predmete se zamot in postnino pogojaj zargupa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar STUDBICA donje, Elsetrg 357, Hrvatsko.

Proda se:

MAJINO POSESTVO
v št. Rupertu št. 42 pri Mokronogu na Dolenjskem, obstoječe iz hiše, vrta in njive; lisa primerna tudi za trgovino ali obrt, je na prodaj. Več se pizlve pri: Vojsk, Beltinc, Prekmurje. 96

NA PRODAJ:
VOGALNA HIŠA s stanovanjem, ki se lahko takoj zasede, velik vrt, pripraven za trkovsko podjetje.
PRIJAZNA, MANJŠA VILA z vrtom, travnikom, hlevom, za 450.000 kron.
GOSTILNE od 600.000 kron naprej.
POSESTVA V VINOGRADI:
VEČJA POSESTVA v bližini mest;
USNARIJA z lepim posestvom;
KOMPANJONA za spečerstvo in železno trgovino se išče.
Pri vprašanju naj se priloži znamka za odgovor. Realiteta pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica 28. 95

ČISTO NOVA PRSNA OPREMA
z maslinim nilkastim okovjem ter še več raznovrstne konjske opreme se ceno proda. Oddam tudi nekaj novih dežnih plahit za vozove. I. Černe, sedlar, Zg. Šiška 116. 93

VOBNO KOLO LOPATAR
in dva vagona lepih hrastovih debel 4 m dolge s eproda. Sprejem zastopstvo kate-rekoli vrste primerno za okolico Bled, najraje kake lesne tvrdke, ker imam še itak malo lesno obrt. — Naslov: Vila »Mira, Bled II. 90

SVEŽE MLEKO
Gospodarska Zveza — mlekarški oddelek nudi vsako množino mleka, liter po 8 K. Dobit se ga vsaki dan v prodajalni »Novočevalnice Gosposke Zveze« v Ljubljani, Solski drevored št. 14 (pod seme-niščem). 65

POSESTVO
80 orolav in sicer gozdov, travnikov, sadonosičkov, njiv in lepih stavb 1.500.000 K. potem posestva v različnih cenah, hotel s kavarno, gostilna, pekarnia, izdelovanje pol-kalic ter 12 orolav zemljišča, gostilna v okolici Maribora, lepa vila, krasne stano-vanske in trgevske hiše, historijsko graš-činsko posestvo s 130 orolav proda pi-sarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica št. 3. 71

NA PRODAJ:
hotel s 30 sobami, restavracija, kavarna, žage, mlin, velika vodna sila s fužino, tr-govina, gostilna, pekarnja, večje hiše, vile, velika in manjša posestva, graščine itd. Karol Breznik, Celje, Dolgopole št. 3. 67

Kupi se:
MOTORNA KOLESA
tudi defektna kupi Šubert, Moste. 79.

Službe:

PRILETNA PAMETNA KUCHARICA
se išče k mali družini (4 osebe) v lepem prijaznem kraju na deželi, katera naj bi se tudi na vrtna dela razumeja, sploh anala celo gospodinjstvo voditi. Vstop takoj ali z 1. februarjem t. l. Plača po dogovoru in medspojnem spoznanju. — Naslov pri upravnisti listu. 91.

BRIVSKI POMOČNIK
damski frizer, izvežban tudi v maskiranju se takol sprejme. Plača po dogovoru. Re-flektira se le na starejšo dobro mč. Ce-njene ponudbe pod »Brivski pomočnika št. 73. 73

VEČ SLIKARSKIH POMOČNIKOV
sprejme Ivan Košak, slikar, Bleiweisova cesta 15. 87.

ŠIVILJA
išče delo za na dom. Najraje možko perilo. Naslov v upravi. 84.

DVE GOSPODIČNI
iščeta pisarniškega dela na dom. Ponudbe pod »Dve gospodični« št. 83. na upravo lista. 83.

PERFEKTN KORESPONDEN-TINJO
v nemškem jeziku se sprejme. Prodast imajo one, ki znajo tudi srbo-hrvasko. Na-slov pri upravi lista. 85.

KORESPONDENT
zmožen strojenjska hrvatskega in slove-nskega jezika, kateri se spozna v vseh le-sarniških poslih ga sprejme Kolinska tovar-na v Ljubljani. Zahtevajo se natocene pis-mene ponudbe z navedbo plače. Reflektira se samo na dobro mč. ter znanjem srbo-hrvatskega jezika imajo prednost. 78.

Pazno:
DOPISOVANJE.
Se bi li našla mlada dama do 22 let, kateri bi želela znanstva z osemindva-setletnim mladeničem — boljšo službo, kateri ne poseduje drugega kot mlren značaj, do-bro srce in prazen žem. Gosposdične s trgo-vino ali posestvom na deželi imajo pred-nost. Le resne ponudbe s sliko, katera se vrne, se prosijo pod šifro »Vzvišen cilje na podružnico uprave »Jugoslavije«, Mari-bor. 97

STANOVANJE
v Mariboru, obstoječe iz dveh sob, kuh-nje, z vsami pritliklinami, se zamenja za enako stanovanje v Ljubljani. Cenjene po-nudbe pod »Takol št. 98« na upravo lista. 98

NA HRANO IN STANOVANJE
se sprejme dljak. Naslov v upravi lista. 94

ISČE SE MEBLOVANO SOBO
za enega ali dva gospoda skupaj proti nagradi. Ponudbe pod »Uradnik št. 86« na upravo lista. 8.

ŽEPNE URE,
precizijske in stenske, popravlja najsolid-nejši tvrdka F. Čuden v Prešernovi ul. 1.

VEČJA PRAZNA SOBA
pripravna za pisarno, se išče. Ponudbe na upravo »Jugoslavije« pod »Pisarna 21«. 91

1000 K tistemu,

kateri ni preskrbi mala trgovina v našem stanovanjem in kuhinji, kje na prometnem kraju. Dpissa prosim na IVO UŠENIČNIK, poštno ležeco Škofje Loka.

ČEBULA

150 metarskih stotov prvvrstne čebule oddam po zelo ugodni cen. Oberreiter D. Bezdán, Bačka.

Krasna vila

z 3 prostimi stanovanji 5 km od Lju-bljane ter velika trgovska hiša z trgov-skim lokalom v Ljubljani se ceno proda radi izselitva.
Vprašanja pod »Amerika« na An. rev. Drago Beseljak & drug. Ljubljana, Sedna ulica 5.

Vžigalice

známke „MIKADO“ brez žvepla in fosforja na vsaki podlagi se vžigajoče, v pa-pirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic in kemikalij, družba z. o. z.
Tel. int. 188. Ruše pri Mariboru. Brzjavi vžigalice.

Martin Poderžaj
gostilničar

je preminul po dolgem bolehanju v 31. letu starosti v petek ob 4. uri pop., previden s sv. zakramenti. — Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Jakoba trg št. 5, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v žup. cerkvi sv. Jakoba. Ljubljana, dne 13. januarja 1922.

Rezi Poderžaj, soproga. Rezika, hči. Marija Poderžaj, mati. Franc in Alojzij Poderžaj, brata. Marija Goršič, Františka Mehle, s. Arneja, uršulinka, Zinka Pestotnik. Vsaki in vsakine.

TRIBUNA

tovarna dvokoles in otroški vozičkov

Najcenejša dvokolesa in otroški vozički različnih modelov. Sprejmemo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovo, emailiranje z ognjem in poniklanje.

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Pred nakupom naj si vsakdo ogleda veliko zalogo

jedilnega orodja, jeklene-ga in aluminijevega, potne kosare, čevljarski orodja, rince in zapon za čevlje, sukanca, gumbov, vezelnj in našivkov ter vse druge potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje i. t. d. pri

Josip Petelinc-u
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Največja izbira! Nizke cene! NA VELIKO IN MALO!!

Boro Jovanović
podprednik
Marica Rumer
poročnik

Beograd 15. I. Jesenica

IZJAVA

G. ing. Veljko Nikolić v Ljubljani Privoz št. 17. naznanja, da firma, pro-tokolirana pod njegovim imenom, ka-tera izdeluje in prodaja toaletne in parfumerijske proizvode, pod tovarniške znamko „Parfums Driay“ nima nobene skupnosti z Rajmudom Driayjem, kateri je bil pred kratkim aretiran v Celovcu.

Ljubljana, 14. Jan. 1922.
Veljko Nikolić.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1. Franko

Poziv na podpisovanje delnic.

Po odobrenju ministra trgovine in industrije VI. št. 4419 od 1 oktobra 1921 se snuje v Beogradu delniško društvo Rogaški Boč-Drvenik za izkoriščanje rudniških izvirkov in zgradbo sana-torija v Gornjem Gaberniku, okraj Rogaški v Sloveniji.

Osnovna glavnica je zamišljena z din. 3.000.000.—, razdeljenih na 3000 delnic po 1000 din, od katerih se naj takoj vplača 1000 kamačov delnic z 10% poviška za osnovne stroške, a ostanek po razvoju posla.

Vpisovanje delnic bo vršila Eskomptna banka v Beogradu.

Osnovatelji:
Djordje P. Radošević, predsednik trgovske zbornice, podpred-sednik Srbskega rdečega križa itd.,
Dragomir V. Radulović, predsednik beogradske borze,
Milorad M. Pavlović, trgovec
Dr. Ferdinand Gramberg, industrijalec,
Mihajlo L. Djurić, podpredsednik beogradske trgovske zbornice,
Ljuba Srećković, ravnatelj klančičkega društva,
Rudolf Pile, ravnatelj beogradske podružnice Jugosl. banke,
Vojko Koprivnik, nadzornik v min. šuma i rudnika,
Dr. Dušan Stojimirović, upravnik bolnice za duševne bolezni,
Milan K. Todorović, trgovec,
Dr. Lazar P. Bugarić, Dragiša Ma'eljić, trgovec.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo“!

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijski predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo po njih gumijskih obrobov za tovarne automobile tovarne Walter Martiny. — Hidravlična stiskalica za montiranje gumijskih obrobov v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala:
Ljubljana, Rimska
cesta 2.

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

Za skorajšnji nastop

Iščejo
več strojnih ključavničarjev
Kranjske tovarne
železne, ključavničarske in kovinske robe
„TITAN“ d. d.
Kamnik pri Ljubljani.

And. Jakil tovarna kož in čevljev d. d. Karlovac

je začela s prodajo izdelkov svoje najmoderneje urejene tovarne čevljev. Ima na skladišču in izdeluje vse vrste čevljev iz boksa, teletine, rjave kravine (viks) in špalta solidne kvalitete in okusne oblike.

Pri Bratovski skladnici premogovnika Zagorje ob Savi
se razpisuje

mesto drugega zdravnika

Kompetenti z daljšo prakso v kaki bolnici, naj blagovolijo vposlati svoje vloge na „Rudniško ravateljstvo premogovnika Zagorje ob Savi“ do 31. januarja 1922.

Pripominja se, da morajo imeti prosilci v slučaju namestitve lastno lekarno. Ostali pogoji so na razpolago pri ravateljstvu.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudniških barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavi: Tilerkl. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbonilej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Radi razpusta modistne trgovine

se ugodno proda sortiment damskih klobukov, garniranih ter negarniranih, raznovrstne modistne potrebščine popolnoma moderno. Vpraša se pod „Razprodaja 1034“ na oglasni zavod Fran Voršič, Maribor, Cankarjeva 15

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvatska)

glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevar

Moste p. Zirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hoče imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju. Zahtevajte oferte.

V trgovini

O. Bernatović

Mestni trg šte. 5

se dobi še po jako nizki ceni:

moške obleke	od 650 K naprej
moške raglane	od 1100 K naprej
moške hlače	od 150 K naprej
damske suknje	od 550 K naprej
damske kostume	od 600 K naprej
damske modne obleke	od 900 K naprej
damska krila	od 300 K naprej
in kožuhovina	od 300 K naprej

!! Ogleda se lahko vsaki čas !!

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.

Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah. Franjo Stikler, restavrater.

VIZITKE, KUVERTE in PISEMSKI PAPIR S
FIRMO, TABELLE, PROSPEKTE, LE-
TAKE, LEPAKE in vsakovrstne
druge tiskovine izvršuje
lično in poceni

ZVEZNA TISKARNA
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 1.

Naročila sprejema tudi uprava „Jugoslavije“ in njene podružnice v Celju, Mariboru in Ptuj.

Lisičje kože in kože divjačine sprejme
v stroj, barvo in izdelavo

krznarstvo ROT, Ljubljana, Gradišče 7
kupiže kože divjačine po najvišjih dnevnih cenah. Sprejema moderniziranje.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski
premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica šte. 19.

Premog **Premog**
prvovrsten

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni,
dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.

Dobava samo v vagonih.

Trsie

za stropne in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji.
Strešno lepenco
lesni cement

vse to dobavlja najceneje.

Tel. 513 Jos. R. PUH, Tel. 513.
Ljubljana, Gradaška ul. 22.

Seno

in
otavo

nekaj vagonov prvovrstne sladke kvalitete ima za oddati grajsčina na PRAGERSKEM.

NAPRODAJI

Vino in žganje.

Pristno, od 5 Din. liter in naprej, prosto trošarine na Jesenicah

Ivan Poljšak,
Jesenice, hotel Pošta.

JADRANSKA BANKA

BEOGRAD

Delniška glavica: kron 120.000.000—
Rezerva: . . . kron 60.000.000—

PODRUŽNICE: Beograd, Celje, Caviat, Dubrovnik, Ercegovič, Jelša, Korčula, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Trst, Zadar, Opatija, Wien.

Naslov za brzjave:

JADRANSKA.

BANCADRIA.

ADRIABANK.

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš Amerikanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

AFILIIRAN ZAVOD

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET,

NEW YORK CITY.

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA

preje MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

USTANOVLJENA L. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle
najkulantneje.